

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos Žurnalas

No. 5

RUGPIUTIS (AUGUST)

Metai VII

Kokis yra dievas?

Lai pasako katalikų bažnyčia, kokis yra dievas, kurį ji garbina. Ar jis yra kaipo žmogus, ar kaipo spėka, ar kaipo kokis daiktas?

Jeigu dievas nėra žydelis su barzda, o viršgamtiška galybė, tai tikėjimas neturėtų susidėti iš dovanojimo bažnyčiai (ant dievo garbės) gaidukų, kiaušinių, paršiukų, surių ir dolerių.

Jei dievas nėra žydelis su barzda, kamgi tos visos ceremonijos su skambinimais, rukymais, pasninkais, potėvių bambėjimu, škapleriais, rožančiais ir tt.?

Religija prieš mokslą.

Nors mokslas yra gerokai pažengęs, vienok ne viskas da liko surasta, ne viskas ištirta. Už tukstančių metų žmonija žinos taip daug dabar nežinomų dalykų, kad mūsų žinojimas išrodys jiems kudikišku.

Šiandien mes da negalime dārodyt kaip išsivystė žmogus iš žemėsio gyveno, nors jau liko užtėmyt, kad visi gyvi daiktai turi vieną pradžią. Bet keli šimtai metų atgal žmonės nežinojo, kad kur nors rēdasis valis, kuriā dabar vadiname Amerikā.

Žmonės gyvena ir tirinėja. Ko jie pirma nežinojo, tą paskui laipsniškai sužino. Jeigu žmonių tirinėjimo jėgos būtų ir persilpnos viską sužinot, visgi niekas negali skelbt, jog nereikia tirinēt.

Religija, kokia ji šiandien yra, kaip tik ir pastoja keliā tirinėjimui, jėškojimui. Ji pasako, kad dievas nuđrėbė žmogų iš molio, sutvėrė visokių gyvulių, vabalų ir kirmelių vėl iš kokios ten tešlos — ir atliktas kriukis. Kas yra saulė, kas yra žvaigždės, mėnelis ir tt.? Mokslas tirinėja ir vis daugiau suranda apie tai. Gi religija uždainuoja, jog dievui prireikė šviesos bei ornamentų, tai jis ir pakabina saulę čia, mėnelį ten ir tt. Iš ko ir kaip pasidarė žemė? Astronomija ir geologija riša šitā klausimą. Daug jau sužinota. Religija gi užreiskia, kad žemę dievas sutvėrė skystā, paskui apsižiūrėjo, jog ji nebuš gera ir išsunkė vandenį iš jos. Taip yra ir su šimtais dalykų. Religija paskelbia žinanti apie juos pilnai ir, suprantama, jeigu jei netikėt, o imt tirinēt ir ištirimus skelbti, tai jau yra ejmas prieš religiją.

Nors bažnyčia jau nedrįsta skelbti, jog visokis gamtos tirinėjimas, visokie mokslai apie gamtą yra bedievybė, bet tikrenybėje jie yra priešreligiškas dalykas ir nestebėtina, kad netolimoj praeityj da bažnyčia kankino ir degino mokslininkus.

Dora ir religija.

Mūsų dvasiški piemenis neretai mėgsta pasigirti, buk religija yra doros sargas. Visus pametusius bažnyčią ji vadina nedorėliais, žmonėmis be pamato, ant kurių jie galėtų orientuotis, kas bloga ir kas gera.

Ar ištikrųjų taip yra? Pirma, negu atsakius į klausimą, reikėtų nuspręsti, kas yra dora, ir kas nedora.

Šioj gadynėj pas įvairių religijų ir visai netikinčius žmonės supratimas apie dorą yra vienodas, nejaugi pas katalikus gali da buti nedora suvalgyt dešros pėnyčioj, kas, tiesa, ne katalikui nepakenktų jo sveikatos žvilgsniu, ne bučeriui skriaudos nepadarytų. Vogi yra nedora visose šalyse, net kur krikščionybė visai nepalieti. Užmušti yra nedora ir pas katalikus, ir pas protestonus, ir pas musulmanus, ir pas žydus, ir pas budistus ir visus kitus. Suviliot moterį yra nedora visose civilizuotose šalyse. Aplamai, jeigu paimti bilė kokią aktą, kuris šioj gadynėj kenkia žmogaus gerbuviui, jis skaitosi nedoru (grieku) pas visų tikėjimų žmones ir pas visai netikinčius. Kol draugijos ekonominis gerbuvis reikalavo ir tokis pasielgimas niekam nekenkė, tol vedimas kelių moterų skaitėsi doru. Dabar jis liko grieku.

Dorą yra civilė žmogaus pareiga, neretai nustatyta įstatymais, kurie baudžia už nebuvimą doru. Apart įstatymų, kiekvienas žmogus išauklėja daugiau ar mažiau savo sąžinėj numanyimą apie dorą ir atsakomybę prieš save ir kitus už jos neprisilaikymą. Tai

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by

Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR:

In the U. S. of N. A. \$2.50
In Canada and Europe \$3.00
Single copy 25c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos Žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.

1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Europoj \$3.00
Pavienis numeris 25c.

Entered as second class matter November 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

"Kardo" Redaktorius — Dr. A. Montvidas.

Bendradarbiai:

Žemaitė	Kun. M. K. Mockus
L. Šernas	J. Mickevičius
K. Baronas	M. J. Šileikis
Adv. Herold Mulks	Šarušas
K. Augustinavičius	A. Žymontas
St. Strazdas	J. B. Smelstorius
Adv. F. J. Bagocius	T. J. Kučinskas
Algirdas Margeris	St. Dargūzis
	P. Dubickas.

yra civilis žmogaus auklėjimasi, kuris jame išvysto šitokią jautimą. Religija čia nieko nepadaro. Visos religijos turėjo eit tais doros keliais, kokius paklojo civilis žmonių gyvenimas, jų ekonominiai reikalai. Jokia religija, jokios ypatingos doros nesutvėrė ir nepalaiko.

Žmones reikia mokinti, kad jų, kaip piliečių, pareiga yra būti dorais, nes tik bendros pastangos gali pagerinti mūsų gyvenimą, o ne todėl, kad dievas užleis velnią su šake ant mūsų, jeigu to ar kitko nedarysime, bei ką negera darysime. Žmogus, kuris tik dievo ir velnio bijo, nėra doras pilietis, o tik su drebančiom kinkom vergas. Jis kartais savo poną dievą ir velnią bando

apgauti, kartais persiprašyt (ypač per išpažintį), o kartais niekur jų nerasdamas nustoja tikėjęs į jų buvimą ir tuomet gali likti visai palaidas.

Katalikiška civilizacija.

Netoli visos šalys, kur Rymo katalikų tikėjimas yra viešpataujantis, ir dvasiniai ir kultūriniai ir ekonominiai yra labiau atsilikusios, negu šalys, kuriose gyvena žmonės su tikėjimais, kurių, katalikų supratimu, dievas ne į dangų, ne į pragarą nepriims.

Galicija yra katalikiškiausia šalis, bet vargiai rastumete kur didesnį skurdą, tamsumą ir apsileidimą, negu šitoj šalyj. Lenkija yra kita katalikiška šalis, kuri duodasi ponams ir kunigams plikai kirpti, kuri visai eina prie bankruto besimušdama už kitų šalių biznį, kurios išeiviai Amerikoje buvo ir da tebėra kaip pajuokoš pabulklai, nesiinteresuojanti savo padėjimu, dirbanti sunkiausius darbus ir praleidžianti laiką kalabaikomis bei bažnyčioj. Airija irgi skaitosi katalikiška šalim ir net ne kažin kiek apsišvietusiems lietuviams

kartais prisieina stebėtis iš airių katalikų netobulumo ir tamsumo. Lietuva irgi negali didžiuotis, nes jos gyventojus katalikų bažnyčia buvo pavertusi nelabai panašiais į žmones. Ispanija skaitosi viena tamsiųjų šalių. Meksiko taipgi negali pasigirti. Kas link Francijos, joje buvo keliama revoliucija daugiau prieš tikėjimą, negu politikoj, ir ten bedievybė išsiplėtojo daugiau, negu kitose šalyse, todėl ji pralenkė visas kitas katališkas šalis. Aplamai nėra šalies, kuria katalikų bažnyčia galėtų pasigirti. Nėt taip vadinama pagoniška Japonija ją visas pradeda pralenkti.

Tuli sako, kad be laisvamanybės galima įvykdyti politiškas permainas, kurios duos daug teisių darbininkų klesai.

Lietuvos žmonės savo didžiūmoj nėra laisvamainai, o yra katalikai. Šitokius žmones kunigai komanduoja kaip galvijų bandą: jie balsuoja, už ką kunigai liepia; jie galvą lenkia prieš kunigų valdžią.

V. M. Dorosevičius.

POPIEŽIŲ JUBILIEJUS.

IV.

Bundantį Rymą pasitiko didžiausis lietus.

— Ačiu Dievui! — tarė man italas kunigas, su kuriuo aš susipažinau ir susidraugavau, kad turėjus progos patekti į tokias vietas, iš kur geriau matosi, — pats dangus globoja popiežiaus triumfą!

— Tokiu lietu?

— Pakvaišėliai rengėsi padaryti demonstraciją priešais Šv. Petro bažnyčią ir pakenkti švento tėvo jubiliejui. Pats dangus sugriovė jų planus. Da-

bar jie nebedrįs kelti demonstracijos.

Švento Petro plečius buvo pertvertas išilgai kareiviais.

Dvi eili policistų peržiūrino bilietus ir leido po vieną asmenį.

Dėjosi kas tai nepaprasto.

Visi turi vienokių bilietus.

Bet policistas ilgai žiuri skaito, — lyg ieškodamas kokių tai misterinių ženklų.

Vienus praleidžia. Kitus sustabdo:

— Negalima.

Ir kiek jų nesiginčytute, — jūsų nieku būdu nebeleis.

ROBERT SMILLIE, Anglijos angliakasių vadovas.

asa ei, ms, buvo paženklinai, ar policistai su savo policistine uosle atrinkto tuos, kurie "nors ir ne demonstrantai, bet gali būti demonstrantai."

Bet dėjosi kas tai nepaprasto ir slaptingo.

Nesį ėdavo, kur susiburti, kruvelė žmonių, kaip jau kareivių buryt maršuoja. Ir maršuodavo tol, kol žmonės neišsisirštydavo.

Bet lietus pylė kai iš viedro. Apie jokią demonstraciją negalėjo būti nei kalbos.

Tie kareivių puošimai buvo kreipiami į neįdomius svetimėdžius, kurie nešdami binoklius bėginėjo po pelkes.

Švento Petro bažnyčia aštuntoj valandoj rytó jau buvo pilna žmonių.

Pakvietimuose prašoma buvo pasirengti frakais.

Svetimšaliai su fotografiniais aparatais, binokliais ir kitais prietaisais buvo rustumti į užpakalį ir vaikštinėjo pirštų galais, idant nors šitą pamėčius.

Pryšakų matėsi juodai pasirėdžiusios moterys ir vyrai su frakais. Ten girdėjosi vien tik italų kalba.

Tai "populus Romanus" buvo pasirengęs prie triumfalo apvaikščiavimo.

Minios upas buvo linkamas ir triukšmingas.

Kuomet bokštauose pasirodė elektros šviesa ir apšvietė purpura, kuriuo papuošta sienos ir pilioriai, tai minia linksmai sumurmėjo:

— A-a-a-a!

Tai čia, tai ten girdėjosi balsai:

— Evviva papa il re!

"Te gyyuoja popiežius karalius."

Griausmingai plėja rankomis.

Bet tas entuziazmo išsiveržimas buvo bandoma sustabdyti sutartinu:

— Tss...

Visi pradėjo nerimauti.

Popiežiaus mišios turėjo prasidėti 10 val.

— Ar galės tik bandyti išiti triumfatoriaus popiežius? Leonui XIII su kaku lygiai 92 metai.

Del savo metų jis gan tvirtas ir sveikas.

Jis didelis mėgėjas pajuokti mediciną.

Profesorius Lapponi, popiežiaus gydytojas, yra tikras kankinys. Popiežius negali jo matyti be šypsos. Ir persekioja jį savo juokais ant kiekvieno žingsnio.

Po kokios nors ceremonijos, kurioj profesorius nepatardavo "jo šventenybė" dalyvauti, devynių dešimčių suvirinimų metų senis, suvargęs, sukamuotas, sugrįžęs į savo kambarį, reikalauja pašaukti "gerbiamą profesorių Lapponi".

Tik tuo tikslu, kad pasakius jam:

— Kaip matote, vėl buvome teisingi mes, o ne jūs. Mes jaučiamės kuopukiausia.

Neseniai, priimant kokią tai misiją, popiežiui reikėjo kalbėti.

Profesorius Lapponi prirengė vaistų, kurie turėjo sustiprinti popiežių.

Popiežius pradėjo savo kalbą.

Kuomet laikas buvo priimti vaistus, Lapponi pradėjo kosėti, kad tuo primintus popiežiui apie vaistus.

Popiežius sustojo kalbėjęs ir paprašė, kad pašauktų Lapponi.

— Mes pastebėjome, kad jūs kosėjote! Gal jums bus neprošali priimti šituos vaistus?

Ir po ceremonijos, labai patenkintas, kad pasisekė profesorių pastatyti į neįmanomą padėtį, jis pareiškė:

— Jūs matote, mes dar galime žaisti, kaip jaunuolis.

Turint 92 metus!

Neseniai, laike priėmimo kokių tai pasiuntinių, popiežiaus koja užkliuvo už kairo ir jis susvyravo.

Visi sulaukė kvapą:

— Nejaugi?

Prisieina su baime sekti kiekvieną ja žingsnį.

Paskutinėmis dienomis jis koku tai budu persišaldė ir įgavo slogas ir kosulį.

Priegtam popiežius randa pasitenkinimo tame, kad neklauso Lapponi ir vartoja tuos vaistus, kuriuos draudžia profesorius.

— Kas šiandien pasidarė su popiežiu?

Bet štai pasirodė popiežiaus gvardija.

Linksmas "a-a-a!" pasigirdo minioj.

Triumfas prasidėjo.

Išnešė kryžių.

Virve pradėjo traukti vaikai raudonais drabužiais apsirėdę, kunigai, vyskupai su auksinėmis mitromis, bažnyčios kunigaikščiai, Vatikano kavalieriai su juodomis pirštinaitėmis ir popiežiaus gvardija.

Ir štai duryse pasirodė baltos strauso plunksnos.

Isterinis klyksmas pasigirdo prie durų; paskui parsidavė toliau, kol, galop, nevirto visątinu šauksmu.

Nuo aplodismentų drebėjo sienos.

60,000 žmonių puolė pirmyn. Popiežiaus žandarai ir kareiviai dėjo visas pastangas, kad sulaukius minią.

Visa Švento Petro bažnyčia prisipildė šauksmu:

— Evviva papa il re!

Moterys mojavo nosinėmis, vyrai — skrybėlėmis, skėčiais, lazdomis.

Popiežiui pasirodžius, užgriežė orkestra, sugiedojo stebėtinąs choras.

Bažnyčia virpėjo nuo šauksmo:

— Evviva papa il re!

Ir staiga tuos šauksmus, klyksmus, muziką, giedojimą pertraukė galin-gas, baisus pragariškas, lyg Mefistofelio, švilpimas.

Tikra scena iš "Mefistofelio" prologo.

Apie penkiasdešimtys žmonių, susi-

būrę kruvon, paleido tą švilpimą, norėdami nušvilpti popiežių triumfatorių.

Vaizdas paveikslas triumfo.

Bet tas švilpimas tik iliejo alyvos į ugnį. Ir isterinis "Evviva!" skambėjo, užė, duko lyg uraganas.

Vienok tai neilgai tesitėsė. Nešant popiežių per bažnyčią žmonės jau pritruko jiegu. Jie nebegalėjo šaukti.

Popiežių pranešė. Aplinkui viskas nurimo. Matėsi tik raudoni, sušilę veidai ir šlapi plaukai. Žmonės sunkiai kvėpuoja. Kiti ką tik laikosi ant kojų.

Jų akys rądonos, kvėpavimas sunkus, marškinių kalneriai šlapi ir suglamžyti.

Tarytum tas sunkus šaukimo darbas tęsėsi ne keletą minučių, o keletą valandų.

Taigi galite spręsti, kaip rėkė minia.

Aukštoj sėdynėj, tarp strauso plunksnų, sėdėjo baltai apsirėdęs su auksine tiara ant galvos popiežius, teisingiau sakant, popiežiaus šešėlis, idėja.

Popiežiaus šviesiai geltonas veidas ir rankos rodos permatomi.

Veido nėra. Yra tik kaulai aptraukti oda.

Labai didelė, smaili nosis tik ir metasi akysna. Kito nieko negalima įžiūrėti tame veide.

Išpradžių rodėsi, kad tarp baltų plunksnų neša užšalusį ir sustingusį la voną.

Popiežius gulėjo sėdynėj nesikrutindamas.

Kosulio antpuolis jį smaugė.

Pagalios, mažutis, geltonas, vaškinis žmogus su milžiniška tiara ėmė krutėti.

Visur pasigirdo nepaprastās šauksmas.

Jis siuntė savo paliminimus į kairę ir į dešinę.

Su senatvės nervingumu jis judėjo savo soste, kreipėsi tai vienon, tai ki-

ton pusēn, tiesē savo vaškines rankas, laimino.

Ir toj pusēj, kur jis siuntē savo palaiminimus, pasigirdavo nežmoniškas klyksmas.

Moterys verkē, šaukdamos, mojuodamos nōsinēmīs.

Popiežius kosējo, ir jo idubē žandai putēsi. Jis grīžosi tai vienon, tai kiton pusēn ir laimino drebančiomīs rankomis.

Jokios "amžinos šypsos", kuri maliojama jo visuose paveiksluose, nesimatē ant jo veido. Ant to geltono, sudžiuvusio veido tik-tik virpējo, merdējo gyvybēs ugnelē. Ir buvo kas tai gero, malonaus toj ugnelēj.

Kuomet popiežiū danešē lyg jo vietas, — profesorius Lapponi pirmuoju pribēgo prie jo.

Bet popiežius jautēs "kuopuikiausīa."

Prasidējo mīšios.

Vietoj popiežiaus jas laikē vienas kardinolū.

Skambiai ir gražiai giedojo popiežiaus kapella.

Kuomet choras sustojo, pasigirdo švilpimas. Jis perbēgo per visā bažnyčią. Paskui užviešpatavo kapū tylā.

Neregys, stovēdamas tarp 60,000 žmoniū, butū pamanēs, kad bažnyčioj nēra nei gyvos dvasios.

Kelias sekundas tēsēs tā ilga, kankinanti tylā.

Ir staiga pasigirdo koks tai dreban-tis garsas nuo toš vietas, kur buvo popiežiaus sostas.

Pasigirdo, — tarytum pasigirdo.

— Filii...

Audra aplodismentū, šaukimū, klyksmū.

— Evviva papa il re! — suužē atakymui.

Tai kareiviai, svita, vyskupai, — visi atsiklaupē prieš popiežiū, ir jis pasiuntē savo palaiminimā "urbi et orbi".

Tā palaiminimā, kurī turējo pasiusti

iš Šv. Petro bažnyčios 25 metus atgal.

— Popiežiaus žodžiai girdėjosi visoj bažnyčioj! — kalbējo su pasididžiavimu, linksmumu, ašaromis.

Ir kuomet popiežiū vėl nešē per bažnyčią, pasigirdo naujas aplodismentū, klyksmū, kokiū tai štenavimū uraganas visoj šv. Petro bažnyčioj.

Triumfas pasibaigē.

Nuo milžiniškū bažnyčios laiptū, tarytum vanduo, pilēs žmonēs.

Populus Romanus skirstēs patenkin-tas išdidžiuoju triumfu.

Girdėjosi visos pasaulio kalbos.

Lyg imperatoriū laikas, kuomet Rymas buvo valdonas "visos žemēs apskri-ties."

Lyg Tito arba Vespasiano triumfe.

V.

Urbi et orbi.

Tai ne encyklika, ne iškilminga kalba. Bet atspausdintas net ant papras-to popiero, laikraštyj, tas pareiški-mas yra tolygus dokumentui.

Tai straipsnis, tilpēs visuose oficia-liuose Vatikano laikraščiuose.

Tokie dokumentai neskelbiama be "imprimatur" Romos kurijos.

Tas straipsnis skamba lyg kalba, pa-sakyta nuo sosto.

25 metus atgal popiežius Leonas XIII, kuriam istorija gal prikergs Gu-driojo vardą užēmē apleistā, nebeteku-sio įtekmēs sostā.

Po "nelaimingū 1870 m. įvykiū" vi-sos valdžios nusigrežē nuo Rymo. Rōdēs, kad popiežiaus viešpatavimui pri-ējo galas. Krispi, kaip mes matēme, kalbējo su Vatikanu tarpininkaujant antstoliui.

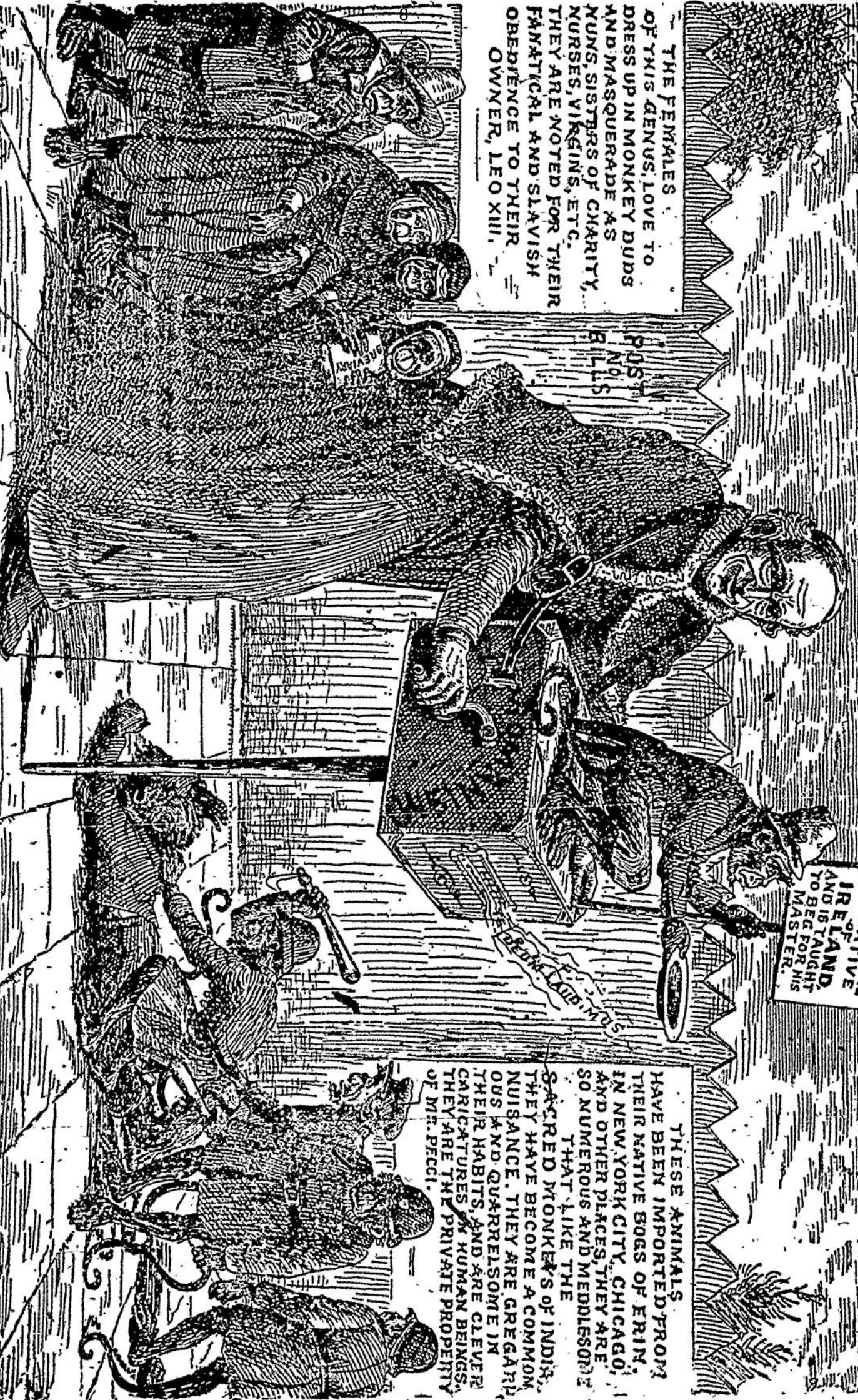
"Sostinė kalba", tilpusi straipsnio formoj, išskaitliuoja visus konkorda-tus, kuriuos padarē Leonas XIII, už-megstus ryšius su svetimomis valsti-jomis, visas misijas ir pasiuntinystes, paprastas ir nepaprastas.

Prisieitū paminėti visas civilizuoto pasaulio valstijās! — pabrėžiama kal-

THE FEMALES OF THIS GENUS LOVE TO DRESS UP IN MONKEY DUDS AND MASQUERADE AS NUNS, SISTERS OF CHARITY, NURSES, VIRGINS, ETC. THEY ARE NOTED FOR THEIR FANATICAL AND SLAVISH OBEDIENCE TO THEIR OWNER, LEO XIII.

THIS ANIMAL IS A NATIVE OF IRELAND AND IS TAUGHT TO BEG FOR HIS MASTER.

THESE ANIMALS HAVE BEEN IMPORTED FROM THEIR NATIVE BOGS OF ERIN, IN NEW YORK CITY, CHICAGO, AND OTHER PLACES, THEY ARE SO NUMEROUS AND MEDDLESOME THAT LIKE THE SACRED MONKEYS OF INDIA, THEY HAVE BECOME A COMMON NUISANCE. THEY ARE GREGARIOUS AND QUARRELSOME IN THEIR HABITS, AND ARE CLEVER CARICATURES OF HUMAN BEINGS. THEY ARE THE PRIVATE PROPERTY OF MR. PECCI.

Kaip jis tai padaro? — Šarmantiškas popiežius, nors ir italas, vienok jis puikiai suvaldo subedzionejusiųs airių katalikus.

boj. — Ir tas nepaprastai svarbus dalykas — „pripažinimas popiežiui karaliaus“ vardo — tai išimtinis nuopelnas didžiojo Leono XIII.

Iš pradžių kalbama apie „eretikų“ šalis.

Ypač smulkmeningai „apibudinama“ Anglija.

Rymas pastaruoju laiku ypač daug domės kreipia į Angliją.

Vatikanas turi gerą apetitą ant Anglijos.

Katalikybė laižosi apie Angliją.

Net „beatifikacija“ Jeanne D'Arc, kurios reikalauja francūzų katalikai, „kol kas“ atmesta Rymu.

— Suprantama, Jeanne d'Arc šventa mergaitė bet ją sudegino anglai. Ir rengiamos ceremonijos gali jiems nepasidaboti!

„Anglijoje, — reiškiamą „kalboje“ — kur atsinešimas į „papizmą“ visuomet buvo nedraugiškas, — Rymo bažnyčia daro vis naujų ir naujų užkariavimų. Tai dėka popiežiaus Leono XIII taktui ir jo santykiams su Viktorija ir Edvardu VII. Popiežiaus žodžiai ir darbai atidenė akis milijonams anglių, kurie išsižadėjo savo senovės prietelių. Rymo bažnyčia privalo būti dėkinga šventam tėvui už įgijimą simpatijos Anglijoje. Skaitlingi perėjimai į katalikų tikėjimą, — tai vaisiai švento tėvo įminties. Ir šaunioji misija, kuri vadovaujama hercogo Norfolk'o, pribuvo Vatikanui, kad pasveikintų popiežių. — yra tinkamas pagerbimas didžiojo senio. Misija susidėjo iš šauniausių Anglijos aristokratų.“

Hercogas Norfolk, kaip žinia, yra nuolatinis Rymo svečias. Jis gyvena frukinyje. Nesėdintis viena kelionę, kaip vėl traukia Ryman su aristokratijos žiedais, idant „nusilenkus prieš popiežiaus sostą.“

Ir perėjimas į katalikybę vis auga ir auga „eretiškoje“ Anglijoje.

Taip darbuojasi Rymas eretingiau-

sioje pasaulyje šalyje.

Paskui triumfalė „kalba“ kreipiamą į „tikinčias“ šalis.

Prieš mano akis stovi didžiasis Rosi rolėj — king Lear.

Į kiekvieną savo dukterį jis kreipiasi vis kitonišku balsu.

— Tu, Gonerilia... — sako jis, ir tai ne tas balsas, kuriuo jis tuoj pasakys:

— Tu, Regana...

— E tu...

Tame balse skamba nepaprastas malonumas:

— Mia bella Cordelia!

Po tos melodijos, kuri suskambėjo balse, žodžiai darosi nebereikalingi.

— Jaunesnioji, bet ne paskutinė mūsų dukterų!

Gonerilia — Belgija.

Ant jos ramiai ir gerėdamos sustoja įsdidi „kalba“.

— Belgija matė, kaip Leonui XIII bevaldant ir dėka švento tėvo įtekmei liberalų partija turėjo pasitraukti nuo valdžios vairo ir užleisti jį katalikų partijai, kuri daro visą, idant igyvendintus teisybę ir tikrąją laisvę!

Kas atsimins nors tuos įvykius, kurie dėjosi Belgijoje kad ir pereitais metais, tas galės suprasti „laime ir gerbuvį“ Belgijos žmonių...

„Kalba“ sustoja prie Reganos.

Ispanijos.

Klasikoj inkvizicijos šalyje kunigai turi dėvėti civilius rūbus, kad galėjus pataria pasirodyti gatvėse. Bažnytinės procesijos visuomet saugojama pulkininkais.

Parlamentas balsuoja prieš dvasi-

nių kongregacijas. Ir tuo pačiu laiku karalius siunčia Ryman prošnį pasiuntinybę, kad pasveikintų popiežių su jubiliejų ir nusilenkus prieš „Švento tėvo sostą“.

Ties šauniu Madrido palociu dieną ir naktį stovi Don-Karloso šešėlis.

Kaip Bibikovas apie Pugačiova, apie Don-Karlosą galima pasakyti:

— Baisus ne Don-Karlosas, baisi visatina nerimtis.

Kaip Puškino, uzurpatorius, Don-Karlosas gali pasakyti apie save:

“Aš esu visų nesutikimų ir karių priežastis.”

Visa, kas nepasitenkina, kviečia po savo vėliavą Don-Karlosą.

Armija reiškia nepasitenkinimo todėl, kad laikoma begalinis skaičius karininkų ir jiems mokama didelės algos. Tai ištikimi karaliaus tarnai. Dvasininkai nepasitenkina “dabartinės valdžios silpnumu”. Ir tą nepasitenkinimą jie reiškia kur reikia ir kur nereikia. Delei tos priežasties, jie vadina “rudsutoniais ir juodsutoniais karlistais.”

Karališkojo namo rupestis — pritraukti savęs dvasininkus.

Kuomet prašvilpia pro šalį Don-Karloso šešėlis, — Ispanijos sostas svyruoja ir dreba.

Ir jaunuolis — karalius, baimės apimtas, stveriasi Vatikano.

Tai nepaprasta pasiuntinystė Ryman — maldavimas, kad parlamentas būtų prielankus bažnyčioms; maldavimas, kad žmonės nesipriešintų dvasininkams.

Ir Vatikanas ramiai išklauso tą pagalbos maldavimą. Atsako jį tuoj begaliniu skaičiu “jeigu”.

— Jeigu ispanai ir tie, kurie vadovauja jais, turės laimės klausyti išminčių patarimų, kuriuos teikia Vatikanas; jeigu jie bandys prāvesti gyvenimą Vatikano nurodymus, nurodymus jį tai, kaip atsiekti tikros vienybės, sutikimo derlingoj šalyj, tikro progreso, tikros laisvės, išvystymo prakilnaus patriotizmo; aukščiausių nurodymų, kokie gali būti duodami, kadangi jie paeina iš apaštališko sosto aukštėnybės! Tasyk mes, nesvyruodami nei minutei, galime tvirtinti, kad Ispanijai užstos nauja žydėjimo ir galybės gadyne, ir Ispanija vėl užims Europos valstyų

tarpe, tą vietą, kurią ji užimdavo seniau, kitokiais laikais, negu dabar.”

Dristu manyti, kad po to pareiškimo, paeinančio nuo aukščiausio sosto, Ispanijos pezetai nepakilo nė ant vieno centimo.

Vatikanas tęsia:

— Nėra abejonės, kad tos pačios mintys ir viltys paskatino jaunuolį karalių atlikti tą puikų darbą, kurį jis išpildė kuopuikiausia, pasiuntęs Vatikaną šaunią pasiuntinystę. Jis pallojo pasiuntinystę perstatyti jo reikalus visose Vatikano iškilmėse ir perduoti popiežiui laišką. Pagarba, kuri rodo karaliaus išmintingumą ir prakilnumą.”

Taip Vatikanas, nepatenkintas Ispanija, atsakė jį “puošnią pasiuntinystę.”

— Pagarbą priimame, kaip užpelnę. Ji daro garbės jums, o ne mums. Tai gerai, kad jūs mokate gerbti. Jeigu klausysite mūsų, tai viskas bus gerai.

Vatikanas pereina prie Francijo.

— E tu, mia bella Cordelia.

“Liudni įvykiai, nepaliaujami žaidimai, nepakanta, — visa tai nesumažina nei gerumo nei kantrumo senelio, kuris yra ne tik Kristaus ipėdinis, bet ir jo mokslo geriausias reiškėjas ant žemės. Jis dėjo visas pastangas, kad išgelbėtų Francijoje bažnyčią. Už tai jam atmokėta juodu nedėkingumu. Tačiau jis nori tikėti, kad ateityj jo darbas bus tinkamai įvertintas. Istorija pasakys, ainiai įvertins, — kokį milžinišką ir prakilnų teisybės, vienybės ir sutikimo darbą popiežius norėjo atlikti Francijoje, kad pakėlus jos gerbuvį ir pastačius ją pirmon vieton tarp pasaulinių valstyų.”

E tu, Desdemona?!?!...

Popiežius net netiki, popiežius tik “nori tikėti.”

Tą eleginę, pilną desperacijos notą “už Franciją” baigiasi atsisaukimas į “ištikimasias” šalis.

Ir kaip vargonai po Miserere — "Te, Deum", — "sostinė kalba" pabaigoj skamba puikiausiais akoradis popiežiaus išaukštinimui.

— Po visą žemės paviršių plečiasi popiežiaus dvasinė valdžia. Tai valdžiai nėra rubežių, nėra nustatytų rybų. Popiežystė platina visame pasaulyj krikščionišką kultūrą, krikščionišką progresą. Ir nėra pasaulyj tokios vietos, kurios nepasiektų popiežiaus įtekmė. Garbingo ir triumfalo Leono XIII, Didžiojo, 25 metų viešpatavimo jubiliejus linksmina kiekvieną krikščionį ir atidengia bažnyčiai naujus horizontus. Nustebinti žmonės keliai ir eina link to šviesos šaltinio, kurį dievas užžiebė 25 m. atgal ant Šv. Petro sosto. Kur vyksta tie tukstančiai pilgrimų įvairaus amžio, įvairių tautų, įvairių luomų, įvairių šalių, — kur? Į Vatikaną. Į Vatikaną, kad pamatytų ir pagerbinus didįjį senelį, kuris suartina dangų su žeme. Jie vyksta į tą palocių, kurio popiežius negali apleisti ir kuris pasidarė pasauliniu centru. Delfos ir Efesos orakuliai, kurie pritraukdavo žmonių minias senovėj, blanksta prieš tą šventenybę — Vatikaną, iš kur liejasi šviesos ir šilumos spinduliai, nešantis gyvenimą ir tikrą progresą krikščioniškoms tautoms."

Tą palyginimą popiežiaus su Delfijos orakulu ir išverčiau žodis žodin.

Taip baigiasi "iškilmingoji kalba."

— O Italija? — gal paklausite jūs.

Kur ji?

Jos nėra nei tarp tikinčių, nei tarp netikinčių.

Italijos Garibaldi ir Victor'o - Emmanuel'o nėra visai pasaulyj.

Vatikanas jos nemato nuo savo kalno.

Visa, kas žinoma apie Italiją, yra tai, ką pranešė katalikų laikraščiai.

— Popiežius verkė, sužinojęs apie perskyrų įstatymo projektą.

— [Popiežius verkė! Popiežius verkė! — triubija, isteriniai šaukia visi laikraščiai, kuriuos remia pinigais Vatikanas. — Valdžia tai daro tyčia! Tyčia ji tai daro! Tyčia norima praveisti toks bedieviškas įstatymas jubiliejinių metu, kad ižeidus popiežių. Nesigailima jo senatvė!

Ir tomis įmonėmis bandoma padaryti geidžiamos įtekmės į žmonių opinją, kad nepraleidus perskyrų įstatymo.

— Popiežius verkė!

Vatikanas už Italiją gali tik verkti. Jis negali net melsties už ją.

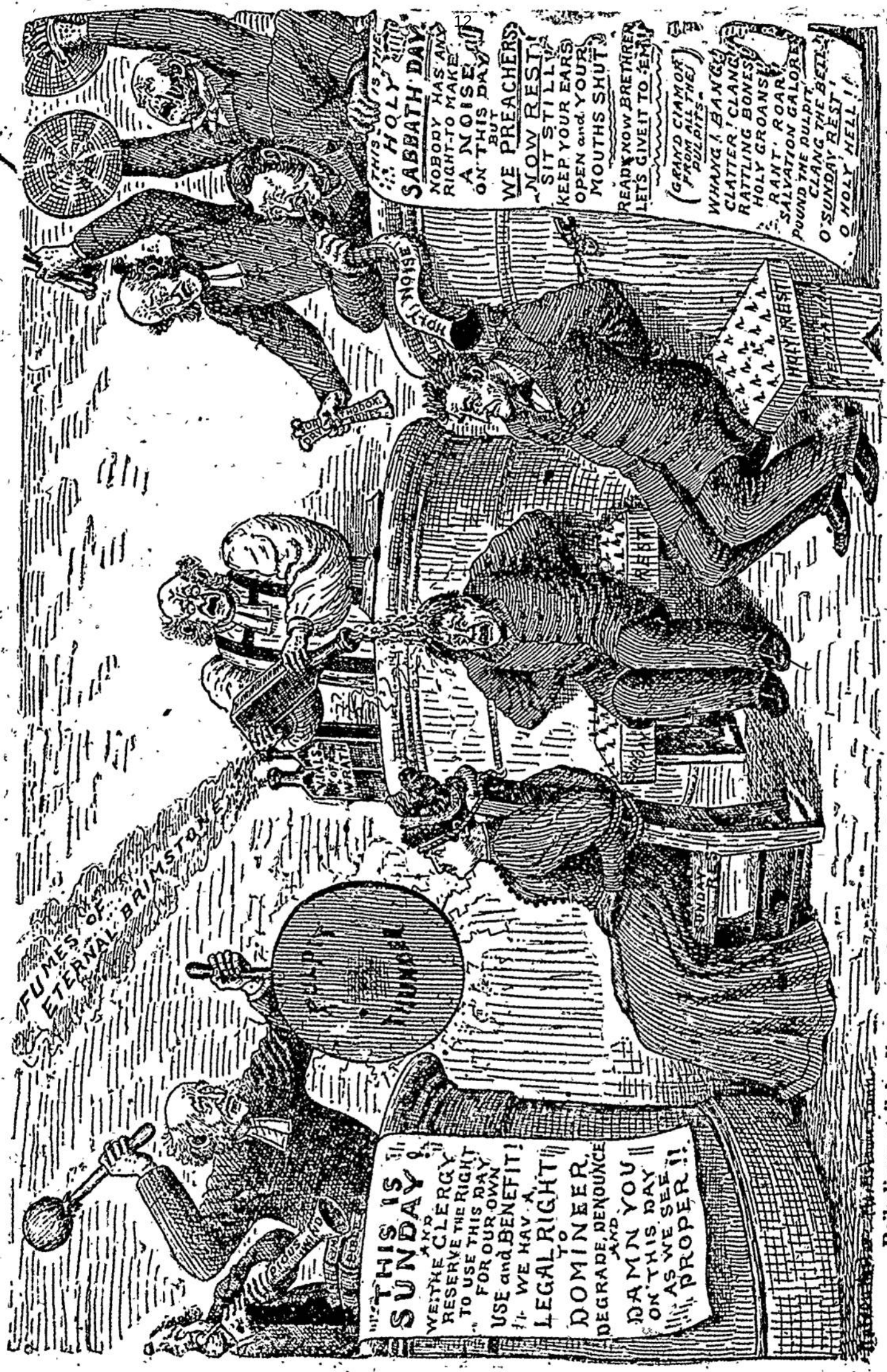
— Vertė K. Sėjikas.

BISKUTIS MAISTO PROTUI.

Neseni da laikai, kada buvo mokinama, jog gyvas daiktas yra tas, kuris gali judėti iš vietos į vietą pagal savo valią. Gilesnis tirinėjimas parodė, kad yra tukstančiai veislių gyvų daiktų, kurie negali pagal savo valią judėti iš vietos į vietą. Augmenys yra gyvi daiktai, bet jie neturi judėjimo iš vietos į vietą ypatybės ir neturi daugelio kitų ypatybių, kokias turi gyvunai. Bet net ir gyvunų yra labai daug veislių, kurie judėti iš vietos į vietą negali, o turi laukt, kol vėjas, vanduo ar kitas gyvunas juos perkels kitur.

Kasgi tad yra gyvas daiktas? Kaip atskirti gyvą daiktą nuo negyvo?

Visi gyvi daiktai susideda iš medžiagos, vadinamos protoplazma. Protoplazmą taip vadinamoj negyvoj gamtoj nesiranda. Tik gyvi daiktai gali sutvert protoplazmą, iš kurios jie susideda ir kuri taip vadinasi ir tokia pasiilėka jiems mirus, kol tik chemiškas ir fiziškas procesas jos neišskirto į dalis ir nepadaro taip vadinamą negyvą medžiagą. Bet protoplazma, kuri yra gyvybės ypatybė, gali but paskirs-

Reikalinga pailsio diena, nes dabar kunigai su savo barškalais, nē nedēdieniais neduoda žmonēms pasilsēti.

tyta į tokias dalis, kokias mes randame negyvoj gamtoj. Joje yra karbonas (anglis), nitrogenas, oksigenas, hydrogenas, karkais fosforas, siera ir geležis. Šitie visi daiktai mums yra žinomi kaip negyvi. Geležis, oksigenas ir karbonas gali susijungti ir padaryti žinomas druskas. Mes jas nevadiname gyvomis, nes jos neturi jokios protoplazmos ypatybės. Taip pat yra ir su visais elementais, sudaranciais protoplazmą. Šių susijungimo budas gyvame kune ir per tai įgytos stebėtinios fizinės ypatybės mums yra žinomi labai mažai. Kada paprastos negyvos medžiagos padaro da neištirtą tinkamai susijungimą ir tuomi sulveria protoplazmą, šitoji išduoda fizinės ypatybės, kurias į kruvą sudėjus mes vadiname gyvybe. Tarp šitų ypatybių gali but paminėta dauginimasis (veisimasis), augimas, savės užlaikymas ir tt.

Faktas yra, kad gyvi daiktai susideda iš chemiškų medžiagų, kokios randasi ir negyvoj gamtoj, ir kad fizinės spėkos gyvuose daiktuose apsirėiskia tokios pat, kokios yra ir negyvoj gamtoj. Kadangi negyvos chemiškos medžiagos tai elementuose, tai įvairiuose elementų susijungimuose turi vis kitokias, bet aštriai nustatytas fizinės ypatybės, tad nieko nėra stebėtina, kad protoplazmiškame susijungime jos turi da skirtingesnes ypatybės. Čia pat reikia pridurt, kad protoplazma irgi nėra vienokia, ir taip vadinamos celės, iš kurių susideda gyvi daiktai, yra įvairios — skirtingo chemiško sudėjimo kiekviename organe, todėl ir jų fizinės ypatybės yra skirtingos.

Gyvi daiktai susideda iš celių, bet tos celės arba jose esančioji protoplazma susideda iš tokių pat elementų, kurie yra negyvoj gamtoj, nežiurint, kad jie protoplazmoj turi ypatingą susijungimą ir todėl išduoda ypatingas fizinės ypatybės. Pridūrus prie šito ži-

nojimą, kad kiekvienas skirtingas elementas bei skirtingas elementų susijungimas net negyvoj gamtoj duoda savotiškas, gerai nustatytas fizinės ypatybės, išėina, kad gyvoji gamta yra labai gimininga su negyvąja, arba atbulai.

Iki šiolei daryti tyrinėjimai ir bandymai neparodė, kaip iš negyvos gamtos galėjo susidaryti gyvoji (augmenis ir gyvūnai) gamta ir kaip ją galima būtų sudaryti. Bet jie parodė, kad giminytė tarp tų dviejų gamtų yra pilna: kad nėra medžiagos nei spėkos gyvame daikte, kurios nebūtų taip vadinamoj negyvoj gamtoj.

Tos visos medžiagos ir spėkos, kokios randasi gyvuose ir negyvuose daiktuose, jokiū būdu negali but nė sutvertos, nė sunaikintos. Forma jų gali but perkeista. Jeigu kas pastatytų klausimą "Ar žmogus yra mirštantis daiktas?" teisingas atsakymas, kad ne, nes procese, ką mes vadiname mirtim, bus persikeitimas chemiškų medžiagų jo kune, bus kitokie fizinės apsirėiskimai jose, bet nė chemiškos medžiagos, iš kurių jis susideda, nė fizinės spėkos, kurios jame randasi, nėkad nesunyks. Šitai yra ne tik su žmogumi, bet su visais gyvais ir negyvais daiktais.

Dr. A. Montvidas.

SVEIKATA.

Nudegimai ir nuplikimai.

Nudegimai ir nuplikimai arba nusiėutinimai yra įvairiausio laipsnio, jeigu imti juos pagal didumą, todėl aišku, kad abėlnos kalbos apie jų pavojus ir gydymo budus but negali. Sprėsti apie jų pavojingumą ir gydymą galima tik juos matant. Taip sakant, čia reikalinga yra medicinos dailė. Visai maži nudegimai ir nuplikimai gali pasinėti

Laikas Amerikos žmonēms pabusti. — Klerikalizmas, kaip koks šimtakojis oktopas, pradeda ir čia išgaletti.

be atidos, nes išgyjimas vistiek pat seks. Galima ant jų pavartot ricinos bei vandenį ištarpintos Epsomo druskos ir geriausiai palikt nukentėjusias vietas neaprištas.

Didesni nudegimai ir nuplikimai yra surišti su išgąsciu, nes niekas jų nesi-tiki. Kadaigi jie įvyksta visai netikė-tai ir nėra daug laiko svarstyti, kad suteikus pagelbą nukentėjusiam, todėl kiekvienas iškalno turėtų nors kiek apie juos žinot. Išgąstis gali but taip didelis, kad žmogus apmiršta arba vi-sai nusilpnėja. Šitokiame atsitikime reikia ligoniui duot ne visą puskvortę, o koki stiklėlį degtinės. Todel kada gaunate receptą nuo daktaro degtinės pirkimui, patartina visos neišgert, nes gali prireikti namuose. Svarbu yra, kad nudegęs arba nuplikęs žmogus, ne-žiurint, kad jis ir nenusilpnėtų labai, butų laikomas šiltai. Reikia jį suvy-niot į šiltą apklodę ir prie sveikų kūno dalių dėt šilumą. Bloguose atsitiki-muose gerai yra laikyt jį šiltame van-denyj, kol daktaras pribus, nes šiltas vanduo ne tik šilumą užlaiko kune, o ir skaudėjimą sumažina.

Pribuvęs daktaras įleidžia morphino po odą, kad sustabdžius skaudėjimą ir duoda reikalingus stimulantes, jeigu jų reikia. Taigi nuplikimai ir nudegi-mai gydomi ne tik iš viršaus, o ir iš vidaus. Apart skaudėjimo, jeigu di-delė odos dalis nukenčia nuo nupliki-mo bei nudegimo, yra didelis pavojus aštraus inkstų uždegimo, todėl priseina duot vaistus, kurie didina prakaitavi-mą per sveikas odos dalis ir vaistus, kurie skatina inkstus sparčiau dirbt. Acidosis arba žinomos rugštis kune persipildimas gali įvykti, jeigu inkstai nedirbs atsakančiai. Nereikia tat ma-nyti, kad nuplikimus bei nudegimus ga-lima gydyt be daktaro.

Viršutinis nudegusių bei nuplikusių vietų gydymas yra įvairus. Yra ištir-piniamas parafinas ir tepamas ant žai-

zdų. Kartais pasekmės nėra blogos. Profesorius Rice vartodavo šitoki miš-i-nį nukentėjusios odos apdengimui. 7½ uncijos baltojo želatino, 1 uncijos glyce-rino, 1 drachma karbolinės rugštis, 16 uncijų vandens. Želatinas sumirki-namas vandenyj ir verdamas, kol iš-tirpsta. Tuomet pilamas glycerinas, kol pasidaro plėvė, o tada ir karbolinė rug-štis įpilama ir viskas gerai sumaišoma. Šitas skistimas yra tepamas apt žai-zdų. Kada ataušta, jis vėl gali but su-šildytas.

Tečiau daktarai vis labyn linksta prie fakto, kad oda greičiau sugyja, jeigu jos neapkrauti nepermirkstan-čiu daiktu. Daugelyj atsitikimų yra vartojama vieno procento stiprumo pikrinė rugštis. Ji ištirpinama van-denyj ir į ją pamirkinama gaza bei šiaip švarus marškonis baltas drabu-žis, kuriuo apklojamos sužeistos vie-tos, o ant viršaus dedama vata ir ap-rišama bandžu, kad laikytusi vietoj.

Jeigu nudegimai bei nuplikimai nėra žymus, šitokis žaizdų aptaisymas gali stovėti, kol tik jos užgyja. Kuomet žaizdos didelės, reikia kas antrą arba trečią dieną jas perrėdyti užpilant vandens su pikrine rugštim prieš nu-imsiant senąjį aprėdymą, kad atliuosa-vus jį. Jeigu atsiranda pulių, reikia juos nuplaut suriu vandeniu, paskui hidrogeno peroxidu ir vėl aptvert žai-zdas skarelēm su pikrine rugštim.

Nudegimuose ir nuplikimuose nere-tai pasidaro puslės. Jeigu jos didelės bei daro daug veržimo, jas galima pra-durt steralizuota adata, kad išbėgtų skystimas, bet jeigu jos mažos, geriau palikt nejudintas, nes pačios sunyksta ir yra mažiau progos puliam pasida-ryt.

Dr. A. Montvidas.

Is "Liberator"

New Yorko žydelis (Leonas Trockis), kuris m... ir priverzė jos valdonus kalbėti su juo apie taiką.

AUKOS.

DRAUGŲ PARAMA "KARDUI".

L. L. Aps. Fondan aukavę šitie draugai:

- Waukegan, Ill. Drg. J. Lingis \$2.00.
 Universal, Ind. Per drg. M. Mazurą, J. Slizaitis, M. Šilgtiaįs, M. Mazura spo \$1.00. Viso \$4.00.
 Chicago, Ill. Per drg. A. Gugelį—surinkta \$2.25.
 Bentleyville, Pa. Drg. J. Jokubauskas 50c.
 Wanamie, Pa. Drg. P. Kuras — 50c.
 Thoruhurst, Pa. Drg. St. Žukauskas \$1.00.
 Kingston, Pa. Drg. A. Basanavičienė \$2.00.
 Chicago, Ill. Drg. J. Košis — \$1.00.
 Baltimore, Md. Per drg. P. Adomavičių: P. Po-plauskas, B. Bila, P. Adomavičius po \$1.00. J. Šakolis, K. Stenkus, K. Brazis, K. Alyta — po 50c. Smulkų \$1.25. Viso \$6.25.
 Benton, Ill. Per drg. J. Jasevič: N. Aliukas, J. Matukaitis, St. Jacevičia, J. Jasevičia po 50 c. Viso \$2.0.
 Benid, Ill. Drg. Ch. Mitchell \$1.00.
 Lowell, Mass. Per drg. V. J. Chuledą: V. J. Chuledą — \$1.50. J. Jaromskas — \$1.00. P. Cilcius — 50c. Viso \$3.00.
 Amsterdam, N. Y. Per drg. L. Kimontą: V. Kravaičia ir L. Kimontas po \$2.00.
 Utica, N. Y. Per drg. V. Buornotą: J. Bilotas, V. Sabaitis, V. Buornotas po 50c. Viso \$1.50.
 Stoncford, Conn. Drg. V. Dėksnis — \$1.00.
 Wilburton, Okla. Per drg. P. Balinių: J. Klemėžauskas, A. Ivonauskas, S. Motiejunas, M. Motiejunienė po 50c. Viso \$2.50.
 Sioux City, Ia. Drg. V. Budreika 50c.
 Cando, N. D. Per drg. P. Jonicką: P. Jonickas \$10.00. Jones Aibačevskis \$5.00. Jones Gudis \$2.00. J. Majoras \$1.00. Viso \$20.00.
 Oakley, Wyo. Drg. Ch. Royce \$1.00.
 Roby, Ind. Drg. Iz. Šimkus — 50c.
 Oregon City, Ore. Per drg. L. Alijosą: K. Vitolas — \$1.00. J. Urbutis, V. Mozotovich, A. Reikšienė, I. Alijosas, F. Kuzmickis, H. Grisco, K. Utha, A. Mozotovich po 50c. Viso \$5.00.
 Detroit, Mich. Drg. V. Račkauskas — 50c.
 Worcester, Mass. Drg. B. Česmulevičius \$2.00.
 Belle Vernon, Pa. Per drg. P. Lapinską: K. Raulinaitis — \$2.00. P. Lapinskas \$1.50. Viso \$3.50.
 North Weymouth, Mass. Drg. P. Rauba — \$1.50.
 Chicago, Ill. J. Košis — \$1.00.
 Edwardsville, Pa. Per drg. J. Janilūną: T. Mazurkevičia, A. Dirke, F. Poška, A. Basanavičienė, K. Cieštėuskas, J. Janilūnas po \$1.00. Viso \$6.00.
 Union Grove, Wis. Drg. A. Valukas \$1.00.
 Aurora, Ill. Drg. P. Povilenas — \$1.00.
 Riverton, Ill. Drg. J. Gilietta — 50c.

Waterbury, Conn. Per drg. K. Ramanauską: P. Motiečius ir K. Ramanauskas po \$1.00. A. Šeštakauskas — 50c.
 Layland, W. Va. Drg. J. Vira — \$1.00.
 (Užbaigta bus)

Turkijos Sultono Brangenybės.

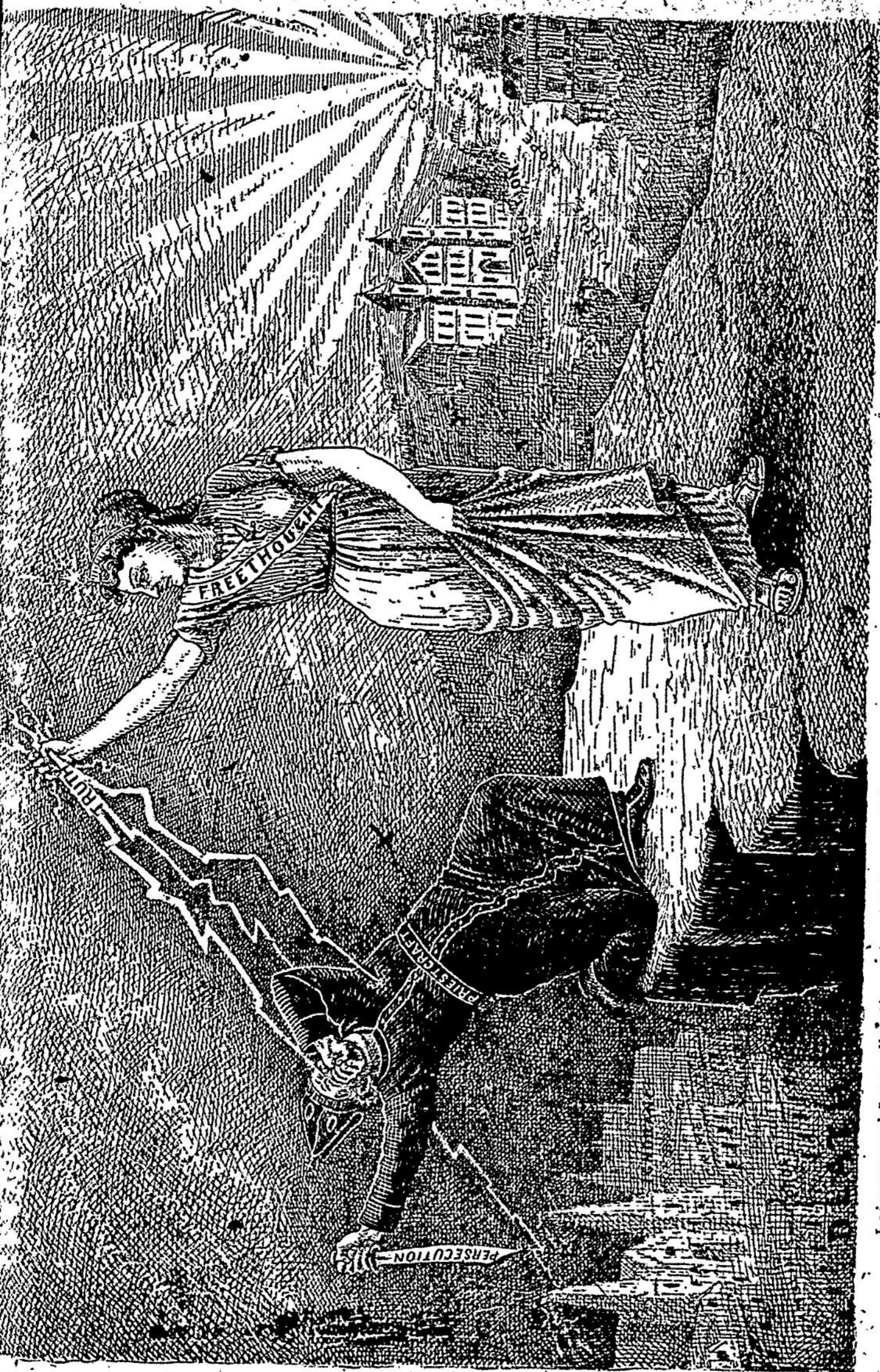
Daugiausiai brangenybių turėjo tuli Indijų valdonai, ypač Dehli Mogulas, Gekoudos valdonai, Persijos šachas ir Turkijos sultonas. Dabar nupuolus visai Turkijai, priseina sultanui parduoti ir jo brangenybes, įgautas nuo kitų valdonų laike Turkijos galybės ir turtingumo amžiuose. Londono laikraštis "Times" praneša, kad Turkijos valdžia nusprendė parduoti ir tulės sultano brangenybes.

Tarp tų brangenybių turi parsiduoti "povo sostas", jis buvo laikomas pirma audencijų salėj Magolo name, mieste Dehli. Kaip aprašo keleiviai jis buvo iš aukso, turėjo 6 pėdas augščio ir 4 pėdas pločio. Stovėjo jis ant 4-rių auksinių kojų po boldachimu.

Papuoštas buvo jis brangiausias akmeneliais — rubiniais ir žemčiugais.

Šitą turtą 1739 m. gavo sultonas Nadir. Vertę jo apskaito ant 6 milijonų turkiškų svėrų. Už tą "sostą" dabar siuloma 21½ milijonų lyrų, nes jis dabar neturi tokios praktiškos vertės kaip seniau — nes tokių "sostų" nė dabartiniai valdonai nevartoja. Pertai, už jį čia gali gauti kaip už medegos vertę. Tinka jis vien į muzėjus kaip senų laikų liekana. Daugybės yra ir kitų brangenybių buvusių sultono, bet jau jos yra atimtos iš sultono ir Turkijos žmonės parduodami tas brangenybes galės gauti didelius pinigus.

L. Šernas.

Laisvamanybė pagelbā tiesos ir mokslo, nugali kunigijā ir ardo jū prietarų ir nusidėjimų viespatijā.

LEONID ANDREJEV.

NEDORĖLIS

(Pasaka nevisai del vaikų).

Gerasai vaikas Petriukas turėjo labai gerą mamą, kuri nuolatos jį mokino ir šviėtė. Ir gyveno jie dideliame name, o kieme vaikščiojo žąsis ir vištos: vištos dėjo jiems kiaušinėlius, o žąsis jie valgė. Ir apart to kieme gyveno dar mažas veršiukas, kurį visi mylėjo ir juokais praminė Vincuką, ir tas veršiukas augo tam, kad padarius iš jo kotletėlius del gero vaiko Petriuko.

— Matai, Petriuk, koks geras veršiukas, — paglostyk jį.

Ir Petriukas jį paglostė, o veršiukas tai ir džiaugiasi, mąsto: ugi paprašysiu sau pienelio. Kaipgi! ir pienelio jam davė.

— Štai žiurėk, Petriuk, — mokino mama: dabar jis pienelį geria, o paskui mes iš jo kotletėlius tau padarysime, jei tu būsi geras ir klausus.

Petriukas gi tuptelėjo ir pasakė:

— Ačiūoju mano mokytojams ir tėvams už jų begalinį rūpinimą manim. Bet aš norėčiau žinoti, brangi mama, iš kokios veršiuko vietos darosi kotletėliai?

Tada mama labai apsidžiaugė, kad jos vaikas toks įdomaujantis ir protingas ir pradėjo rankele rodyti į veršiuką:

— Žiurėk, Petriuk, ir įsidomėk: ve štai iš tos vietos, ką prie šonkaulėlių, mes padarysime tau kotletėlius su kauleliu, — tu mėgsti kotletėlius su kauleliu?

— Aš myliu visą tai, brangi mama, ką tu duodi man iš savo gerumo, — atsakė Petriukas.

O kvailas veršiukas klausėsi jų ir mąstė labai kvailai, veršiškai: "Dieve mano, ką jie fokio kalba, juk man stačiai darosi baisu".

Pabučiavo mama savo Petriuką ir taip jį mokino:

— O ve iš šitos vietelės mes padarysime tau kapotus kotletėlius. O iš jo liežuvėlio, — parodyk mums, veršiuk, savo liežuvėlį,

— mes padarysime tau šaltą su krienais; o iš smegenų ir kojų mes padarysime košeliną, o iš...

Bet Petriukas pertraukė ją ir pasakė:

— Aš žinau, brangi mama, iš uodegaitės mes padarysime botagėlį.

Mama nusijuokė ir pagirė Petriuką, kad jis toks protingas, ir jie nuėjo namo gerti arbatą su karvutės pieneliu. O kvailas veršiukas Vincukas taip išsigando to pasikalbėjimo, kad visas dreba ir mąsto kvailai, veršiškai: "Dieve mano, rodos, jie nori mane suvalgyti ir tas stačiai baisu! Ne, geriausia aš pabėgsiu į mišką ir ten išsigelbėsiu".

Bet čia atbudo jame sąžinė ir sako jam tvirtu balsu:

— Koks tu nedorėlis! Iš tavęs turi padaryti kotletėlius del gero vaiko Petriuko, o tu nori bėgti: tai tiesiog bjauru.

Bet nepaklausė Vincukas savo sąžinės balso, nutraukė virvę ir pabėgė į mišką: kvailėlis, išsigelbėti manė. O miške gi, — o miške gi vilkai gi jį ir suėdė! Aha — vilkai gi jį ir suėdė. Tikėjosi, nedorėlis, išsigelbėti, o apie vilkus tai ir užmiršo!

Pamoka veršiukams. Nedorėli! Nebėgk, tavo vistiek suės vilkai. — Vertė K. B.

Biblija arba Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento

Kas nori ištirti tikėjimo slapybės ir prirodyti iš biblijos savo draugams bei pažįstamiems, kad visas tikėjimas paremtas ant įvairių pasakų, tai išigykite ją. Kaina jos, puikiose apdaruose ir geros plonos popierės tikrai \$5.00

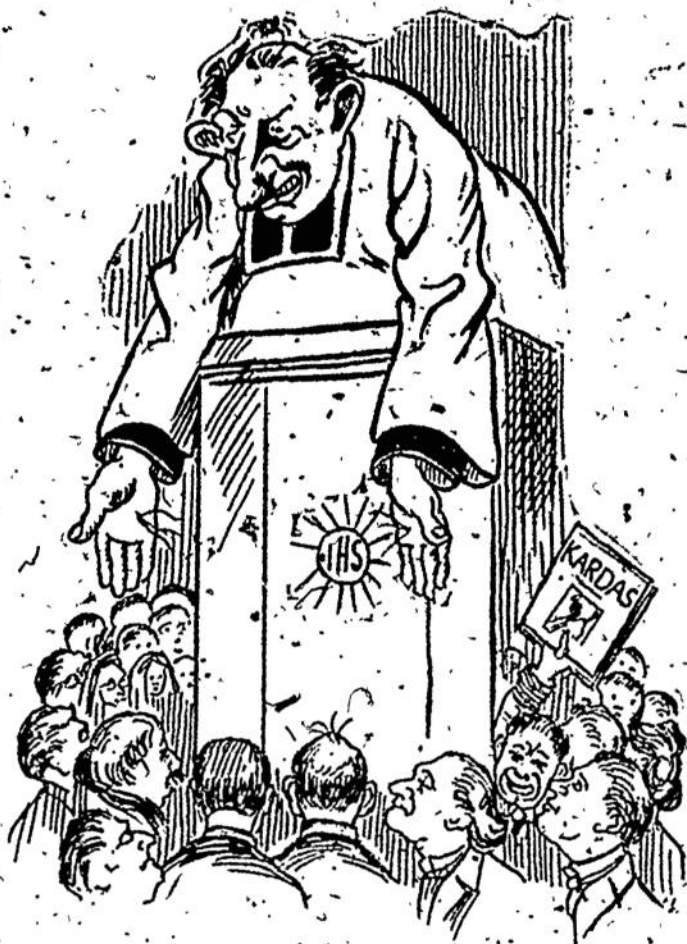
Truputį menkesniais apdais ir popiera \$4.00

Pasirinkę kokią kainą norit, siųskit užsakymą ir pinigų sekantiu adresu:

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Kunigo Bimbos Pamokslas!

Evangelija.

Vardan dievo tėvo, sunaus ir dvasios šventos. Amen.

Anąmetą Jėzus tarė: Bėda jums mokytojams rašto ir parizeušams, jūs veidmainiai, nes apvalotė iš viršaus kupką ir bliudą, o viduj yra pilni plėšimo ir prašmato. Aklasis parizeuše, apvalyk pirma tai, kas yra viluj kupko ir bliudo, idant tai, kas yra viršuj, būtų šysta. Bėda jums mokytojams rašto ir parizeušams, jūs veidmainiai, nes esatė lygūs išbaltintiems grabams, kurie iš viršaus išrodo gražius, bet viduj yra pilni numerėlių kaulų ir visokio nešvarumo. Taip ir jūs iš viršaus nuduodate žmonėms esą teisus, bet viduj esatė pilni veidmainystės ir neteisybės. Šv. Mateušas. Perskyfimas 23.

Pamokslas.

Vardan dievo tėvo; sunaus ir dvasios šventos. Amen.

O dabar, mano mieli parapijonai, kunigas Bimba sugrižo iš krajaus. Vainos čese ten buvo didelės štrošnybės. Nusigandęs skaičiau švento Jono Žyvatą, dumojau apie mukas pono Jėzaus ir meldžiaus prie šventablivos mo-

tinios dievo. Tai vokiečiai ėmė viršų, tai ruskiai ir nežinojome kur glaustis. Kada Rusijos cėsorius buvo galingas, mes glaudėmes prie jo, nes bijojome, kad jis mūsų vieros nesunaikintų, todėl garbinome jį. Kada Vokietijos kaizeris viršų ėmė, mes tuoj šokome prie jo ir apreiškėm, kad jo sunų mes norime turėti savo karalium.

Bet, mieli parapijonai, griuvo Rusijos cėsoriaus ir Vokietijos kaizerio sostai. Paėmė ten viršų socialistai, bedieviai ir ponais liko paprasti muzikai. Niekas ten nešėnavoja daugiau kunigų, valia liko prieš juos rašyt, kalbėt ir nieko jiems neduot. Žmonės mokina mitokių mokslų, kurie ardo mūsų šventą vieřą. Dievo patepti valdonai žudomi, kemšami į turmas ir visokios šiderstvos iš jų daromos. Nebijo muzikai dievó, nebijo cėsorių, o cudai nepasirodo. Pulkite, parapijonai, ant kelių ir melskitės, kad dievas nuleistų iš aukštybių kokį cudą! Pasninkaukite ir neškite pinigus bažnyčiai šventai, kad ji būtų bagota vajejot su muzikais. Garbė dievui augščiausiam, Lietuva kol kas da nepriklauso ne Vokietijai, ne Rusijai. Bedievybė ir socializmas mūsų tėvynėj plėtojasi. Jūs matėte, kokius rezultatus davė rinkikai į Seimą, nors mūsų visos bažnyčios, valdžios remiamos, varė didžiausią agitaciją prieš socialistus, nors pati valdžia buvo uždraudusi visoki veikimą pažangiesiems. Tiesa, mes apgalėjome, nes kunigų partijos atstovų išrinkta daugiau, negu visų kitų partijų, bet baimė ima pamisljus, kas atsitiktų, jeigu rinkimai būtų liuosi, jeigu visiems būtų buvusi valia agituot ir jeigu da lietuviai iš Amerikos būtų sugrižę. Amerikos lietuviai yra negeistini Lietuvoj bent kol mes valdžią sutvarksime, nes čia jie priprato prie laisvės, prie taip vadinamos demokratijos, išmoko netoli visi skaityt, didžiumoj yra jauni ir palinkę prie bedievybės ir so-

cializmo. Amerikos lietuvių pinigai dabar labai ir labai reikalingi Lietuvoj neprisigulmybės įsteigimui ir tokiame šalies sutvarkymui, kad mūsų katalikiška viera liktų nepajudinama, kad visi Lietuvos gyventojai priversti būtų mokintis ir laikytis mūsų vjeros. Jeigu jūs, broliai Kristuje, neremsitė mūsų vjeros sustiprinime, jeigu jūs neleisitė kunigams valdyt Lietuvos, taip, kad Lietuva būtų Rymui, o Rymas dievui, tuomet mes busime priversti susi-

dėti su lenkais, ta vienintėle katalikiška tauta, ant kurios irgi visokie bedieviai užpuolė. Mes lietuviški kunigai per amžius lenkiškai kalbėjome, mes visą Lietuvos bajoriją pažistame ir lenkiškai su ja kalbame. Mums bėdos nebus, bet jūs lietuviški muzikai turėsite ir poterius ir viską kitą lenkiškai išmokyti, jeigu jūs neremsitė mūsų, kad mes galėtume be lenkų pamačiaus sustiprinti savo viera. Amer.

Teip krikščionys demokratai ir jų sėbrai duoda laisvės ir žemės.

VALSTIEČIAI! Jei nenorit šio sulaukti nebalsuokit už krikščionių-demokratų partiją

Iš „Naujienu“

Prieš rinkimus į Lietuvos Steigiamąjį Seimą įvairios partijos išleido savo paveikluotus posterius agitacijai. Šis posteris, išleistas, rodo, Socialistų Liaudininkų ar Valstiečių Sąjungos vaizduoja ką klerikalai (krikščionis demokratai) duotų Lietuvai, jei jie laimėtų rinkimuose — tai ponų vergiją ir kunigų kančių.

Nuo Kada Žmonės ant Žemės Geležį Vartoja?

Nors geležis ant žemės taip svarbią rolę lošia, bet žmonės pirmą pažinojo auksą negu geležį.

Rymo poetas Virgilius savo poemoj žemės gyvenimo pirmą perstato aukso, o paskui jau geležį.

Nieko tame įstabaus nėra, nes auksą žemėje suranda, kuomet geležis yra vien trapiose, nesiduodančiose praktiškai išnaudoti vietose.

Buvo laiko ant žemės, kuomet žmonės ne jokių metalų nepažinojo.

Ir Lietuvoje randa akmeninius kirvukus, kuriuos žmonės "perkuno kul-pomis" vadina. Jie su perkunu nieko neturi; yra tai paprasti akmeniniai dar-bai, iš akmens pagaminti. Labai senų laikų kapuose, drauge, su palaidotų žmonių kaulais randa papuošimus iš bronzos. Nors bronzė yra mišinys metalų, bet tai rodo, kad žmonės jau ir tuo laiku mokėjo iš rudos šiebei tą pasigaminti, tačiau geležis jiems buvo nežinoma.

Atradus 1492 m. Ameriką, čia apart aukso niekur geležies nė geležinių įnagių nesusekta.

Aišku tad, kad Amerikos indijonai — nors tarp jų gal taip aukštai kultūriškai pakilę nebuvo kaip meksikonai, tačiau geležies nepažinojo. Da yra daugybės mažų tautelių, katros geležies nevartoja visai.

Jungtinės valstijos dabar geležį rūpina ir kitiems kraštams, o pirm 1492 m. jos gyventojai, visai pasigaminę geležies nemokėjo. Bet geležis iš rudos ištraukti senovės raštuose jau seniai pažįstamas.

Egipto geležis pažįstama jau nuo 5000 metų, taigi nuo laikų kuomet sulig šventraščio, pasaulis tapo sutvertas.

Reikia ir tą žinoti, kad žmonės neat-sirado ant žemės mokėdami geležį pa-sigaminti. Medegos pasigaminimui geležies ant žemės niekada netruko. Žinoma, rudos yra daug žemėje ir yra meteoruose, taipgi akmenyse krintančiuose iš dangaus. Šitokios meteoriškos geležies turėjo kardų garsus civili-zuoto svieta užkovotojas Attila. Jis išsvajojo, kad medegą kardui dievas jam atsiuncia, ir iš tos medegos nusi-kalęs kardą galįs sulyg dievo paliepi-mo svieta užkariauti.

Bet ir su šitokiu kardų jis tapo Fran-cuzijoje sumuštas ir jo galybė su sykiu žuvo. Civilizuotoms senų amžių tautoms ir net didžiojo tvano laikų geležis buvo pažįstama. Maižis jau kalba apie ak-menis ir geležį. Greikai sakosi gele-žį pažįsta nuo Prometheaus laikų, bet apie geležies gaminimą jie žinojo vi-sai mažai. Senovės laikuose geležies ištraukimui vartojo daugiausiai mag-netines geležies rudas nes jos nesunku atskirti nuo kitokių rudų. Egipte ir žydų krašto geležis gerai žinoma buvo 3000 metų prieš Kristaus gimimo. 4900 metų atgal Cheopso pyramidoje buvo vartojama geležis. 4 šimtai metų prieš Kristaus gimimą dirbamos buvo geležies kasyklos ant salos Elbės. Cae-saro laikais Ryme auksas ir geležis tu-rėjo vienokią garbę. L. Šernas.

Klioštorius ir Jezuitai

arba

Barbora Ubrika

Vienas iš žingėdžiausių romanų lietuvių kalboje. Kaina pakelta iki \$1.00
Nusintiams įsigyti viršminėtą knygą mel-džiū kreiktis:

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

FOIERINĖ BATALIJA.

Iš "Naujienų"

Sis paveikslėlis vaizdžiai parodo, kokią bataliją vedė įvairios Lietuvos partijos rinkimų į Steigiamąjį Seimą kampanijoj. Tai Kaurė. Visa šia na nuliptyta įvairiomis kalbomis spaudintais kovojančiųjų partijų atsišaukimais, paveiksluotais skelbimais ir žadėjimais balsuotojams. Įymiausias jų, tai Lietuvos Socialdemokratų Partijos posteris, vaizduojas galingą narsų Lietuvos darbininką su dalgiu.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Reikalai

PRADEDANT DARBĄ.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Pildomosios Tarybos pakviestas pildyti Centro Sekretoriaus pareigas, nors ir nelabai norėdamas, tečiau apsiėmiau. Užimti Centro Sekretoriaus vietą mane paskatino ir ta aplinkybė, kad senajam mūsų sekretoriui drg. J. Mickevičiui, būnant užimtu kasdieniniu darbu ir pildant "Kardo" administratoriaus pareigas, pasidarė per sunku Centro Sekretoriaus pareigas pildyti. Senasis sekretorius gerai suprasdamas, kad organizacijos centras yra širdis, nuo kurios plakimo priklauso mūsų organizacijos kuno gyvastis, turėdamas per daug darbo rankų nenuleido, bet pavedė savo pareigas pildyti man.

Užimdamas Centro Sekretoriaus vietą, jaučiuosi nepilnai tame darbe patyręs ir prisirengęs, bet kuomet mūsų organizacija tokių žmonių mažai turi, tai prisieina į tuos dalykus gilintis ir studijuoti. Norint deramai laisvo protavimo idėjai pasidarbuoti, reikėtų vien tik tuom ir užsiimti. Mūsų organizacija nėra ant tiek stipri, kad ji galėtų savo viršininkams apmokėti tiek, jog jie be kito užsiėmimo visą savo laiką galėtų organizacijai pašvesti. Nesant kitokio išėjimo, prisieina mūsų organizacijoje reikalus tvarkyti nuo darbo atliekamu laiku. Ant kiek mano gyvenimo sąlygos ir laikas daleis, ant tiek pagal savo išgalę L. L. Federacijai pasidarbuosiu.

Pilnai pasitikiu, jog mūsų kuopos ir

jų viršininkai darbuosis laisvo protavimo idėjai kaip prie drg. J. Mickevičiaus taip ir prie manęs.

Spausdamas visų laisvamanių darbuotojų ant pirmos pažinties dešinę ranką kviečiu juos į darbą.

Siųsdami narių mokesčius arba kreipdamiesi kitokiais su Centro Sekretoriu surištais reikalais laiškus adresuokit žemiau pasirašiusiam.

Juozas Lapaitis,

1443 N. Paulina St.,

Chicago, Ill.

PRAKALBŲ RENGĖJAMS.

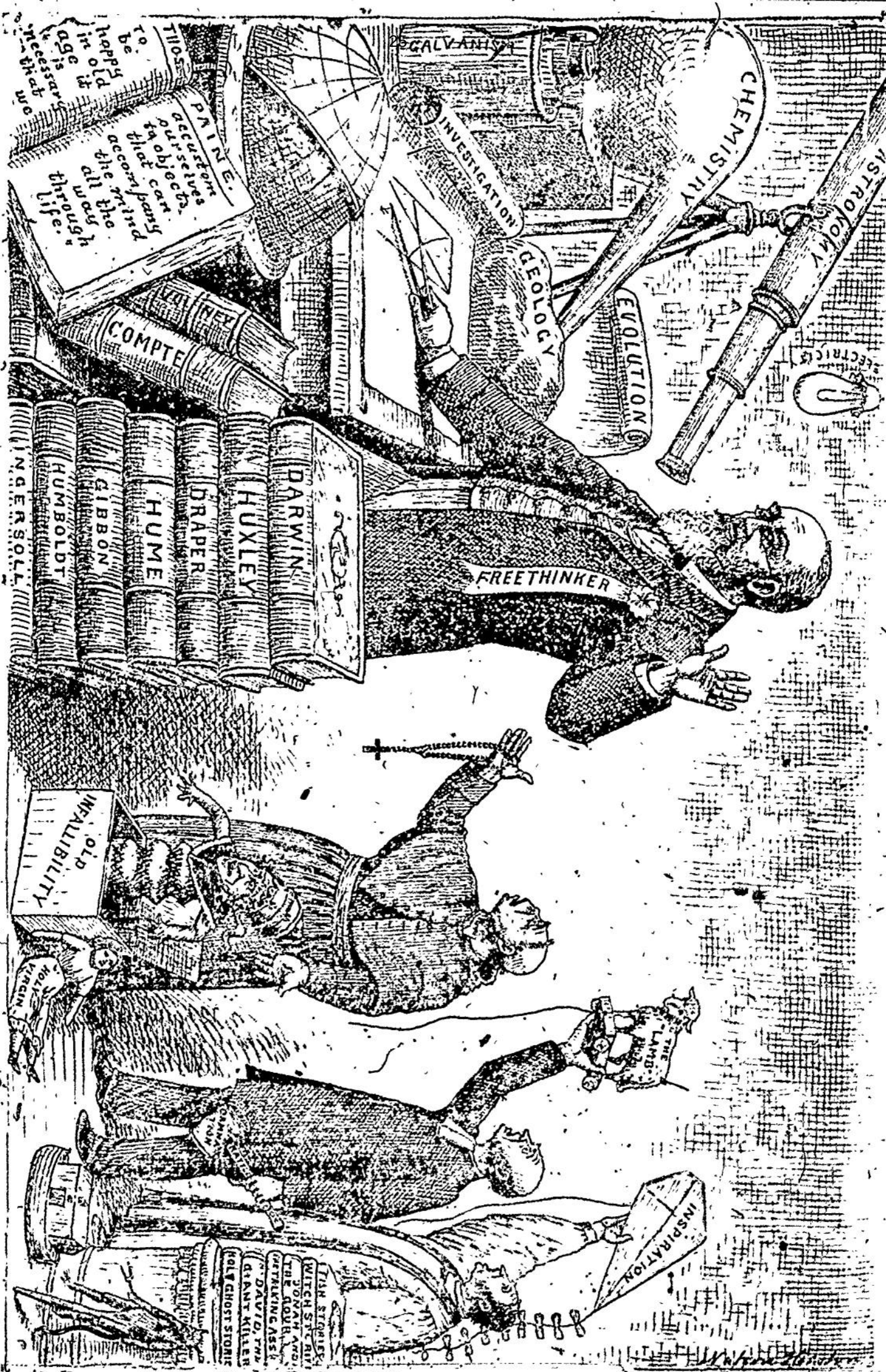
Atvykęs kun. M. X. Mockui Chicago, daugelis lietuvių draugijų nori rengti jam prakalbas. Bet nežinodami Mockaus gyvenimo antrašo, jie nežino kaip su juo susižinoti. Šiuo metu mes pranešame visoms lietuvių draugijoms ir organizacijoms, kurios nori rengti, kun. M. X. Mockui prakalbas, kad kreiptusi prie Lietuvių Laisvamanių Federacijos Centro Sekretoriaus sekamų antrašu:

J. LAPAITIS, Sekr.

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Laisvamam is kunigams: "Ne, man, jisy monai daugiau nebereikalingi. Aš atgal i prietary gadynę nebegrišiu".

27-nios Garsiausios Pasaulio Biblijos

(Ištrauka iš knygos "16 Kristų")

Nežinojimas prigimties mokslų ir istorijos yra vienas geriausių ramsčių religijai. Keli krikščionys žino apie savo religiją ir bibliją? Jie apie tai netirinėjo ir netirinėja. Juo mažiau toki žmonių žino apie savo religiją, tuo labiau jie tiki į ją. Religijos klausimą jie palieka kunigams, užmiršdami tai, jogei kunigams iš to tik nauda: kunigams būtų bloga tik tada, jeigu žmonių darytų palyginimų tarp dabarties ir praeities, buvusių ir esamų religijų. Pasekmės yra tokios, kad kunigai vis dar skelbia savo "mokslą," o minios nesvarstančių žmonių dar tiki, jogei "kunigas viską žino."

Kynai, indusai, egiptiečiai, persai, turkai, graikai ir kitos nekrikščioniškos tautos, turi savo biblijas, dievus, išganytojus, velnius, dangus ir peklas.

Sekami aprašymai bei ištraukos iš šventraščių, parodo apie žmonių biblijas, dievus, išganytojus, velnius, dangus ir peklas.

Penkios biblijos buddistų ir bramistų.

Vėda neužginčijamai yra seniausia ir "sekretniausia" knyga. Kuomet krikščionių biblija susideda tik iš dviejų dalių, seno ir naujo testamento, tai Vėda susideda iš keturių dalių, vadinamų: Rig-Veda, Yojur-Veda, Samā-Veda ir Atharva-Veda. Daugiau kaip 90,000,000 žmonių Vėdą skaito kaip įkvėptą žodį.

Vėda be kita įsako:

1. Tau neprivalu užmušti nė jokį gyvą sutvėrimą.
2. Tau neprivalu vogt.
3. Tau neprivalu svetimoteriauti.

4. Tau neprivalu meluot.

5. Tau neprivalu gert svaiginamų gėrimų.

6. Tau neprivalu krauti turtą ant žemės.

Mahabharato biblija, susideda iš aštuoniolikos knygų. Tai yra savyje prideda "Bhagavadgita" kuris patraukė savaip visą pasaulį. Mokslininkas Wilkins, kuris namo studijavo Azijos tautas, sako, kad Mahabharata ir kitos keturios buddistų ir bramistų biblijos, kiekviena esančios daugiau kaip 3500 metų senumo.

Turamos biblija. Ji atsirado dėl kelių nesutikimų tarp buddizmo ir bramizmo. Aštuoniolika knygų šios biblijos yra pašvęsta penkiems sekamiems dalykams išaiškinti:

1. Sutvėrimas pasaulio.
2. Sunaikinimas ir atnaujinimas pasaulio.
3. Samprotavimai apie dievus.
4. Valdymas pasaulio dievu Manu.
5. Istorija rasų.

Ši biblija lygina dievą su gamta, ir daugiausia pašvenčiama garbinimui dievo Višnos.

Istatymai dievo. Tai indusų biblija, pašvęsta aiškinimui apie sutvėrimą pasaulio ir busimą valstiją žmonijos.

Ramayana biblija pašvęsta garbinimui Rama, kuris esąs įkūnytas per Vėdą. Šios biblijos dievas Vyasa yra toks jau kaip ir Mažis krikščionių biblijoj: leidėjas įstatymų, savo sekėjų valdytojas.

Keli svarbiausi palyginimai tarp indusų ir krikščionių biblijų:

Kiekvienas dievas sutvėrė pasaulį į šešias dienas. Gi indusų Adimo ir Iva

arką ir tvaną. Indusų kapitonas buvo Satyavista; krikščionių — Nojus. Indusų biblijoje "knyga tiesų" įsteigta Bishen, o krikščionių biblijoje — Hil-kiah. Krikščionys turi stebuklingą kalną Sinai, indusai-gi turi kalną Mira; Jordano upė krikščionims yra tės pat, kas indusams Ganges'o. Musavod indusams yra tas pat, kas krikščionims Samsonas. Rhambha buvo paversta į akmens stulpą taip, kaip Loto pati buvo paversta į druskos stulpą. Krikščionių biblija kalba apie Kristų kaipo iš-

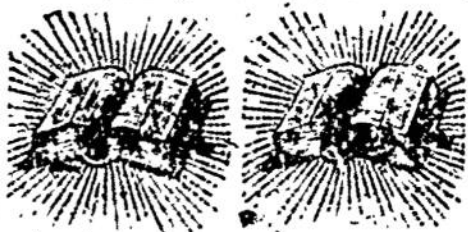
kad krikščionių biblija sutvarkęs Rajah Zura, kuris buvo atskirtas nuo indusų tikėjimo, ir išvytas iš Indijos ir kad jis pabaigė savo gyvenimo dienas Palestinoj. Kaip puritonizmo tėvai, paliko Angliją ir keliavo į Ameriką, taip sakoma, ir Rajah Zura paliko Indiją ir keliavo į Jeruzolimą.

"Religijų Parlamento", kuris buvo laike visasvietinės Parodos Chicagoje, 1893 metais skyriaus vedėjai pripažino, kad indusų pasiuntinys — atstovas atlaikęs geriausias pamaldas. Jo užbai-

Iš "Liberator"
Karlstein pilis, Austrijoje, kur yra internuo-
tas Bela Kun, buvęs Vengrijos komunistų
valdžios galva.

BIBLIJA

Tai yra visas šventas Rarštas, Seno ir Naujo Testamento. Ši Biblija yra tikra, pilna, lietuviška, lietuviškomis raidėmis; pagerinta per kun. M. X. Mockų, labai nadingomis rodyklėmis, susideda iš 66 knygų, 1189 perskyrimų, 31173 padėjimų. Audimo stiprus apdaras, aukso titulas, gera plona popiera, rausvi kraštai, kaina \$3.50.

Roan skuros linknus apdaras, aukso titulas, geresnė plonesnė poplėra, rundini kampai, būrnišioti raudoni kraštai, kaina \$4.50.

Roan skuros linknus uždengiantis knygos kraščius apdaras, aukso titulas, ekstra gera plona poplėra, rundini kampai, rausvai auksuoti kraštai, kaina \$5.50.

Užsakymai bus išpildyti tuojau. Prisiuntimas bus apmokėtas. Pinigai siųsti yra geriausiai per pašto arba čekpreso money orderi. Adresuoti reikia šitaip:

M. X. MOCKUS

1413 N. Paulina St., Chicago, Ill.

riamieji žodžiai buvo sekami: "Brahma indujų, Mazda Zoroastrijonų, Budla Buddhistų, Jehova žydų, ir Tėvas krikščionių yra tas pats dievas kiekvienoj religijoje."

Egyptiečių Biblija.

Egyptiečių biblija žinoma vardu "Hermes." Ji atsiradusi apie 8000 metų tam atgal. Ten nurodoma, jog gyventojai tada buvę labai protingi ir laisvingi. Nė viena tauta neprilygusi jiems. "Patarlės ir padavimai" egyptiečių biblijoje labai primena krikščionių biblijos "patarles."

Visai mažas skirtumas tarp doktrinų, tiesų ir ipročių, minimų egyptiečių, indujų ir krikščionių biblijose. Egyptiečių dievas Osiris sutvėrė visus daiktus, jis valdė ir buvo teisėjas mirusiųjų. Jų išganytojas buvo Thulis, kuris buvo nukryžiuotas taip pat, kaip Krišna Jėzus ir Jėzus Kristus. Egyptiečiai buvo pirmutiniai, kurie paskelbė, jog žmonės "dvasia yra nemirštanti." Jų literatūra ir dailė buvo pašvesta vien tik išsimui savo religijos. Jie taip jau turėjo velnią Typhon vadinamą.

Egyptiečiai skelbė savo tikėjimą tik pulei Nylo upę, graikų religiją buvo skelbiama tik Hellenų rasei. Ir yra žinoma, kad persekiojimo dėl tikybos pas jos nebūvo; kuomet susidurė su krikščionybe, prasidėjo persekiojimas per krikščionis. Jų religija neturėjo nė inkvizicijos, nė križiokų ir religinių karių.

Persų Biblija.

Persų biblija panaši į krikščionių bibliją. Jų "Zend Avesta" tai kaip ir mūsų Senas Testamentas. "Sadder" gi kaip ir Naujasis Testamentas. "Dievo žodis" buvo atsiųstas Persams nuo dievo Ormazd, — "Didžiojo Suteikėjo Gyvybės." Giesmė "Gathas" yra seniausios himnas jų Avestoje, jis buk suda-

rytas 6350 metų prieš Kristų.

Persų religija taip kaip ir buddistų yra "morališka religija," pamatuojama blogu ir geru. Jie turi mažai altorių ir stabų. Aukas deda tam tikrose vietose koplyčioje. Jų Dievas taip jau sutvėrė pasaulį per "šešis periodus"; paskui, nepasitenkinęs juo, užleido tvaną, ir liepė budavot arką. Jų biblija rašo apie obels medį ir velnią gundytoją; talpina savyje prisakymus ir nurodymus apie maldas ir kartu kalba apie nuhaudimą, netikėlių. Jų Išganytojas buvo Mithra, kurio mokiniai toliau siekiantis nei krikščionių Išganytojo Jėzaus. Jų bažnyčią pabudavojo Soleimonas, kaip kad Salamonas žydų.

Kynų Biblija.

Shoo King, tai viena iš kynų biblijų, padalinta į penkiasdešimt aštuonis skyrius, panašus padalinimai į krikščionių biblijos. Ši ir kitos kynų biblijos kalba apie dievą Natigai, kuris kaip ir Jėzus, buvo Tarpininkas Atpirkėjas, arba išganytojas.

She King, arba "Knyga Poezijos", kuri yra pavadama Dievui Fohi. Ši poezija panaši į Salomono Giesmes. Bet joje mažai nurodymų apie moralškumą.

Tao-teh-King, arba Doktrinos Protaivimo, kalba apie paėjimą sviete, gamtos filozofiją ir nemirtingumą.

Chun Tsen yra stebuklingai įkvėptas žodis kynams. Laikomas kaipo labai svarbus raštas. Sakoma, kad tai yra darbas Konfuciaus. Tai gan gerai žinomas dalykas. Konfuciaus, Buddo ir Bramo sekėjams.

Chung Yung, žinoma kaipo "Doktrina apie Budus", sako, jog dvasios yra apie mus ir mes be jų nieko negalime veikti, nors jų nematome ir negirdime. Jų "pagoniška" biblija arčiausiai stovi prie gamtos mokslų, negu kokia kita pasaulio biblija.

Ta-heo, kita kynų biblija, yra pašvęsta aiškinimui vien tik religijinių doktrinų; taipgi nustato užduotis šeimynos ir ištikimybės valdžiai. Ji parašyta Konfuciaus pasekėjų.

"Sekretnos" paslaptingos kynų knygos susideda iš daugiau kaip šimto ir penkiasdešimts tomų, vadinamos "Didieji Metraščiai." Ten minima apie dalykus, kurie įvykę 2,600 metų prieš krikščionių "padavimus" apie Adomą ir Jėvą. Europos tyrinėtojai priparodė, jog kynų religija gyvavo 2000 metų prieš parašymą Testamento.

Kynų religija visai nekalba apie žiaurumus dievų. Jokis žmogus nesiaukoja save ant aukuro, taip kaip krikščionis daro. Jie (kynai) stengiasi surasti augštai esantį dievą, kuomet krikščionis sako, jog jų Dievas atėis ant žemės susirast savo žmones.

Skandinavų Biblija.

Edda labai panaši į Persų bibliją. Padalinta į dvi dali. Pirmą dalis yra poetiškoj formoj, antra — prozoj. Taipina istoriją apie Skandinavų žmones.

Poetiškoji dalis daugiausia pašvęsta Thorui, Dievui Sutvertojui pirmų žmonių — vyro ir moters. Taipgi turi knygą Patarlės, panašią į krikščionių bibliją. Skirsnys paimtas iš seniausio šventraščio, apie mokymą kalba šitaip: "Ir visa tai turi but žinoma, kad papuošimai dėl bažnyčios yra reikalingi, ir paslaptinga dvasia yra mumise, kuri kalba apie Dievo paslaptis". Apie 1000 metais po Kristaus, į Skandinavų šalį įvesta krikščionybė. Nuo tada visokios krikščionių sektos užujo seną Skandinavų religiją.

Nauja Knyga--Romanas Portugalų Minyškos Meiliški Laiškai

Laiškai rašyti miniškos Marionos Alcaforados savo numylėtiniui grafui Noll Bonton De Chamilly. Nepaprastai žingeidi knyga — vaizdžiai parodoma meilės galybė. Kaina tik \$1.00
Reikalaukit:

"KARDAS",
1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

KUNIGO BIMBOS BIBLIJA

Yra tai puiki, didelė, stora knyga, kurioj telpa sekantis kunigo Bimbos straipsniai ir veikalai:

Tėviškas žodis.
Kunigo Bimbos pranašavimai.
Kas protingesnis.
Apie į Dangu žengimą.
Dievybės Laikų užrašai.
Apie šventą Petrą.
Nesupranta Meilės.
Kaip Kartais Atsitinka.
Susimaišymas prie Babiliono.
Litanijs Apie Socializmą.
Ką Kunigai Veiks Bedievybės Gdynėj.
Dievo Protas Mainosi.
Smertelniausis Griekas.
Stribuklai.

Privatiški Dalykai.
Iš nuotikių Ant žemės.
Ignaco Praeitis.
Vargšai ir Ponai.
Kandidatės.
Velnio Apsėsti Vaikai.
2 Pranašystės.

16 Gadzinkų, Karunkų, Apdumojimų, Stobukų, Apsireiškimų, Giesmių, Eilių, etc.
27 Kunigo Bimbos Garsiausi Pamokslai.
2 Kunigo Bimbos Kamendoriaus Pamokslai.

Biblija yra atspausda didelio formato, turi ne 57 paveikslus perstatančius dievus, velnius, popiežius, vyskupus, kunigus, jų guspadines ir jų nuotikius ir bėdas.
Kunigo Bimbos Biblijos Kaina \$1.50
Reikalaukit

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

16 KRISTU

Jai da, neturi knygos "16 Kristų", tuoj pasirupink ją gauti.

Sitoje knygoje atrasi apie įvairių tautų Kristus—Krishna, Thulis, Crite, Hens, Thammuz, Indrā ir tt.

Taipgi iš šitos knygos dažinasi apie 27 garbiausios Biblijos pasaulyje: Kaip tai, 5 biblijos Judistų ir bramistų, Mamamharato bibliją, Egiptiečių bibliją, Persų bibliją, Kynų bibliją ir daugybę kitų biblijų.

Iš šitos knygos dažinasi, kad ne viena panelė švenčiausia buvo, bet 16.

Iš šitos knygos taipgi dažinasi apie sekamus svarbius dalykus: paėjimas kalėdų, paėjimai stebuklų; kaip atsirado kryžius, paėjimas

mas velykų, paėjimas velnio, sustabdymas saulės, pasaka apie Jonah, paėjimas bokštų dangų pasiekti, paėjimas tvano, paėjimas dešimts prisakymų ir tt.

Knygoje "16 Kristų" atrasi viską tą ko kitose knygose ne už pinigus negali surasti.

Prie pabaigos knygos telpa įvairių popiežių išleisti prakeikimai — Anathomos. Yra tai naudinga dažinoti visiems kaip popiežiai kovojo prieš progresą.

Pertai, mes patariam visiems "Kardo" skaitytojams įsigyti knygą "16 Kristų". Kaina tik, 50. centų.

Reikālaukit

"KARDAS"

1443 N. Paulina St.,

Chicago, Ill.

APŠVIETA

Žmogaus protui yra taip reikalinga, kaip maistas yra reikalingas žmogaus kūnui. Nė vienas žmogus negali apsišviesti neskaitęs moksliskų raštų, bet užtai kiekvienas gali pasiekti augščiausį mokslą, jei tik žmogus netingės skaityt moksliskās knygas, vietoj praleist laiką dykai. Mes patarimae savo draugams įgyti šias tris labai svarbias knygas, kurių perskaitymas padēs pamatą platesniai pasaulėvalgai ir protiskām išsivystymui.

ETNOLOGIJA arba istorija apie žemės tautas. Pagal Dr. Haberland, parašė Šernas. Su daugybe paveikslų įvairių tautų žmonių, etc. Aprašo apie visas mūsų pasaulio veisles arba rases. Ji parodo visų viešpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių salelių žmones ir jų paveldus. Aprašo. Kaina. Aftadaryta gražiais audimo apdarais, 667 puslapių \$3.75

GEGRAFIJA arba žemės aprašymas. Pagal Gerge, Nalkovskį ir kitus, sutaisė Šernas. Nesuskaitoma daugybė paveikslų. Aiškiai ir suprantamai aprašo mūsų žemę, jos pavidalą, didumą, ir platumą; jos kalnus, vulkanus, metančius iš savęs ugnį. Sluogsnius, iš kokių susidėda mūsų žemė, kur randasi anglis, geležis, aukšas, druska ir kiti žemės turtais. Kiek ir kur yra

jurių ežerų, upių, jų vardai, didis, gylumas, vandenys, kokie juose gyvena gyvūnai. Visa žemė aprašyta dalimis: išskaitliuotos visos viešpatystės; kunių laikstystės, respublikos. Kur koks klimatas, ilgis dienos, nakties, ir nesuskaitomos kitos moksliskos žinios. Kaina. Apdaryta gražiais audimo apdarais, 469 puslapiai \$3.00

SENŲ GADYNIŲ IŠNYKĘ GYVŲ SUTVĖRIMAI. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien žmonės kasdami gilius šulinus, kanalus, arba anglis, randą giliai palaidotus žemėje tu senovės sutvėrimų tikrai kunus. Tų sutvėrimų atrado čielus, neįgadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių stora žemės eile. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnų, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip seną yra žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, puslapių 370. Kaina \$1.50
Gražiuose audimė apdaruose \$2.25

Reikālaukit

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

TIKĖJIMO ISTORIJA

Parašė Theologijos Profesorius
P. D. CHANTELPE de la SAUSAYE.

Šiame visame pasaulyje žinomam mokslininkui prigelbėjo parašyti tą milžinišką veikalą visa eilė mokslininkų.

Yra tai milžiniškas veikalas, sudaręs net 1086 puslapius gražaus, labai žingeidais ir lengvai skaitymo rakto.

Knyga yra papuosta daugybe paveikslų visokių tikėjimų dievų, dievaikių relikvijų, šventenybių, šventųjų, bažnyčių, šventinyčių, ir tt.

Šioje knygoje skaitytojas ras pilną apžvalgą visų tautų tikėjimų-religijų, jų pradžią, augimą, vystymąsi, puolimą ir platinimą, pradedant nuo seniausių amžių ir baigiant dabartiniais laikais. Čia aprašomi visi tikėjimai, tikslai, apeigos, jų dievai, jų supratimai apie dangų, pragą, sielos nemirtinumą, ir tt.

Skaitydamas "Tikėjimų Istoriją" žmogus supras kaip įvairios tautos ir visa žmonija laipsniškai tobulinosi savo tikėjimiskose pažvalgose, kol nepriejo prie dabartinių tiky-

bių. Yra tai veidrodis, kuriame aiškiai yra matomas žmogaus dvasios plėtojimosi kelias. Negalima suprasti žmonijos vystymosi, jeigu nežinoma kaip išsivystė tikvba. Tą gi galima kiti, sykiu sužinoti "Tikėjimų Istorijoje".

"Tikėjimų Istorija" yra milžiniškinis lietuvių kalboje veikalas šioje šakoje, ir be šios knygos joks apšvietas žmogus negali apsieiti. Ypattingai patariama, šią knygą įgyti tiems, kuriems prireina vesti ginčus, polemikas, diskusijas arba debatus apie tikėjimus, jų svarbą, naudą arba rolę. Lokio, je-lios žmonijos istorijai.

Ištykite šį veikalą, o užtikinami, kad neįgailėsi.

Knyga yra puikio formato gražiai, tvirtais apdaraais, mūzra ir kampai skuros, šonai puikiai audimo, aukso titulu ant nugaros. Kaina sulgintus su veikalu diduma ir svarba yra begalo mažai, tik \$7.00

Neperskaites šios knygos

Negali skaitytis apšvietu žmogui.

Nusipirkit ją. Džiaugsitės.

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ŽODYNAS

LIETUVISKAI-ANGLISKAS, ANGLISKAI-LIETUVISKAS.

SUTAIŠĖ ANTONAS LALIS.

Šis milžiniškas žodynas susideda iš dviejų dalių, ir galima gauti atskiromis dalimis arba abi dalis vienoj knygoj.

Dalis I. Lietuviškai-Angliškai. Trečia patalpyta ir gausiai pildyta laida. Čion randasi visi žinomi lietuviški žodžiai išguldyti angliškai. Kóżnas žodi paženklinas kursyvoimis litaromis prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas: 6x9 col., viso 489 puslapiai.

Kaina: Kietais, drūtais audimo apdaraais \$3.50

Kaina: Popieros viršais, tik \$2.50

Dalis II. Angliškai-Lietuviškai. Čion randasi visi angliški žodžiai išguldyti lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai ištarti taipgi kiekvienas žodis paženklinas kursyvoimis litaromis, prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius, viso 835 puslapiai.

Kaina: Puikiais, pusiau skuriniiais apdaraais \$5.50

Kaina Popieros viršais, tik \$4.00

"KARDAS",

ABIDVI DALIS VIENOJE KNYGOJE. Geriausia, yra turėti abidvi dalis kruvoje, nes parankumė ir nauda iš to yra neapsakoma. Tas žodynas yra neatbutinai reikalingas kiekvienam apšvietam žmogui, rašėjui, vortėjui arba kalbų studentui. Nė vienas negali girties mokytis lietuvių arba anglių kalbą, neįreidamas to žodyno.

KAINA ABIEJŲ DALIŲ KRUVOJ:

Gražiais "Half-Morocco" apdaraais, nugarą ir kampai drūtos, gražios morocco skuros, šonai puikiai audimo, ant nugaros parašai aukso litaromis, lapų kraštai marmuruoti \$8.00

Ta pati knyga, tik visa apdaryta brangia morocco skura (Full Morocco), su auksinėmis litaromis, kraštai marmuruoti \$10.00

Mes patariame savo draugams įgyti visą skurą apdarytą abidvi dalis vienoj knygoj, už \$10.00, nes tai bus amžinas turtas ir bibliotekos pagrazinimas. Įgyk tą knygą.

Reikalaukit

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.